

Domoljub

V Ljubljani, 13. januarja 1937

Leto 50 · Stev. 2

„Domoljuba“ v vsako hišo!

Organizirano delo za naš list rodi vedno nove uspehe. Ze takoj prve dni se je pokazalo, koliko premorejo organizacije po naših župnijah, če se resno zavzamejo za kako važno stvar. Zopet objavljamo nekaj najlepših uspehov:

Župnija Skocijan pri Mokronogu je pridobila potom svojih organizacij pri fari in na Telčah 71 novih naročnikov — to je 4970 točk.

Župnija Begunje pri Cerkljani: 32 novih naročnikov — 2560 točk.

Župnija Dobrava pri Kropi: 21 novih naročnikov — 1470 točk.

Župnija Rova: 18 novih naročnikov — 1800 točk. Ta župnija ima 57 družin in 53 »Domoljubov«. Pa pravijo, da bodo še v zadnje štiri družine spravili naš list, tako da bo Rova prva župnija v naši deželi, za katero se bo izpolnil naslov tega našega poročila! Razumljivo je, da bomo to in nji po uspehih podobne župnije še posebej upoštevali.

JRZ za ureditev našega gospodarstva

V nedeljo je imel banovinski odbor JRZ za našo banovino v Celju sejo, na kateri so člani tega odbora pretresali najvažnejše politična in gospodarska vprašanja, ki se tičejo Slovenije. Zlasti so resno razpravljali o tem, kako bi se rešili mrtvila, ki ga je denarna kriza povzročila v našem gospodarstvu. Na seji so sprejeli sledeče resolucij:

Ban. odbor JRZ je na seji dne 10. januarja 1937 v Celju obravnaval uredbo o likvidaciji kmetjskih dolgov in o likvidnosti slovenskega kreditnega združenstva.

Prejšnji režimi so s svojo gospodarsko in kreditno politiko uničili kmetu kredit, povzročili zamrznjen vlog in razvrednotenje zemljiške rente ter s tem kmetu onemogočili plačevanje dolgov.

V stanju, v kakršnem je kmet in v kakršnem je organiziran kmetjski kredit, so bili nujno potrebni izredni ukrepi, da se sedanja vrednost zemljiške rente vsaj deloma prilagodi višini obremenitve kmetijske posesti.

Ker je kmetjski stan sam prešibek, je bilo treba za njegovo ozdravljenje pritegniti tudi druge panoge gospodarstva.

Ta uredba je rešila vprašanje razdolžitve kmetov po zgledu nekaterih drugih držav, saj se je pojavila tako huda kmetjska zadolženost kakor pri nas.

V prihodnji številki našega lista bomo podali lahko še vrstni red župnij z ocenami njihovih uspehov. Prosimo vse, ki se na delu za naš list, da nam do prihodnjega ponedeljka poročajo o svojih uspehih.

Da ne bo pri tisočih in tisočih naslovov nastala v upravi lista kaka zmeda, prosimo, da vsa poročila o uspehih naše tekme pošiljate na naslov: Propagandni oddelk »Domoljubac, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna. Ob enem vas opozarjamo na določilo raspisa, da je treba naročnino za nove naročnike poslati do 1. februarja 1937. Prva številka lista je še na razpolago! Na več vprašanj sporočamo, da lahko tudi Mar. kongregacije po posameznih župnijah tekmujejo. To je potrebno zlasti tam, kjer v župniji morda ni nobene druge naše organizacije. Župnije z majhnim številom prebivalstva prosimo, da se tekmuovanja tudi udeležijo. Njihove uspehe bomo ocenili tako, kot jih je po sorazmerju treba.

Na delo, da še pred koncem meseca prekoračimo število 10.000 novih naročnikov.

Upoštevač tako ugodnosti kakor tudi trdote uredbe, je ban. odbor sklenil priporočiti somišljenikom in javnosti naj uredbo izvršuje ter s tem pomaga doseči njen namen: rešiti zadolženo kmetjsko posest in vrniti kmetjskemu gospodarstvu trdno podlago.

Na merodajne činitelje apeliramo, da uredbo izvajajo z vso potrebno uvidevnostjo, da se doseže ta njen pravi in edini namen.

*

Banovinski odbor ugotavlja, da je bilo pri nas kreditno združenstvo temelj kmetjskega gospodarstva in njegovega napredka bolj kakor kjerkoli drugod.

S tem, da je bilo združenstvo po sili razmer in neuidevnosti prejšnjih režimov pahnjeno v nelikvidno stanje, je bilo naše kmetjsko gospodarstvo zaradi tega tudi huje prizadeto kakor kjerkoli drugod v državi.

Ban. odbor ugotavlja, da je ozdravljenje našega kmetjskega gospodarstva neizvedljivo, ako se istočasno z razdolžitvijo kmeta ne reši tudi vprašanje likvidnosti slov. kreditnega združenstva.

Zato zahtevamo, da se z javnimi sredstvi vzpostavi likvidnost našega kredit. združenstva, kakor so to storile druge države za svoje kreditno združenstvo.

Prezadolženost in razdolžitve

Finančna in gospodarska politika zadnjih desetletij je bila kakor kopanje groba slovenskemu kmetu. Neštetokrat je opozarjala javnost na nje zle posledice, pa vsi opomini so bili brezuspešni. Danes leži premnog kmetjski posestnik gospodarsko izmozgan na tleh in v razsulu je nekdanj cvetoče gospodarstvo.

Po petih letih »reševanja« krize je položaj tak, da vidimo marsikje prezadolženost kmetjskih gospodarstev. Različnosti načina prvotne zadolženosti bi ustrezal edino individualni način razdolžitve. Cim večje so bile posledice krize, tem večji mora biti tudi odpis in bi ne smel biti omejen samo do 50 odstotkov dolga, če je povzročena gospodarska škoda po gospodarski vojni dokazano tudi večja. V zvezi s tem tudi ni na mestu, kar vprek odpisovati dolg tam, kjer posledice krize niso bile tako občutne, n. pr. v okolih večjih mest in industrijskih krajev, kjer se dolg brez hujših posledic še lahko plača. To stališče mora biti pri razdolžitvi predvsem merodajno, ker smoter razdolžitve je edino: olajšati vsled krize prekomerno narasla bremena in jih urediti v mejah prave plačilne možnosti, s posebnim ozirom na novo nastali splošno gospodarski položaj in krajevno gospodarsko konjunkturo, ki igra v današnjem času pri dolžnikih daleč od prometa odločilno vlogo.

Izredno veliko gospodarsko škodo, če ne največjo, so trpeli v tem smislu kupci zemljišč, oziroma kmetij v letih pred nastopom krize, posebno v krajih, kjer je radi večje oddaljenosti od prometnih središč ostalo naenkrat blago brez kupca, če se ni oddalo po smešno diktirani ceni. Temu zlu se je pridružilo še hušje zlo, katerega so občutili taki kmetje dolžniki, namreč padec gospodarskih nepremičnin za 50—70 odst. Istočasno pa je postalo nasprotno tudi toliko težje breme obstoječega dolga denar. zavodom, ki so nudili na taka zemljišča, iz posestva z ozirom na današnje stanje vrednosti — mnogo previsoke kredite. Vsled nastalega preobrata in še pogostih ujm in elementarnih nezdog je marsikje prenehala vsaka plačilna možnost. Posledice: tožba na tožbo, plačilna povelja in večinoma brezuspešne izvršbe z »agimi vknjižbami, ki danes presegajo v mnogih slučajih več nego še enkratno višino današnje vrednosti posestva. Niti najmarljiveše delo v zvezi z največjim pomanjkanjem vseh življenjsko-kulturnih dobrin ni moglo zaustaviti tega gorja, ki je kot zvest zaveznik krize, pomagalo rušiti kmetovo bodočnost.

Vlagatelji združnih hranilajc, ki so marsikje v mnogo ugodnejšem gospodarskem po-

Kaj pa komunizem?

Ker komunizem po zraku brenči, ker ga je vse ozračje polno; ker je postal vera pre mnogih, upanje velikih množic, zato ga je treba poznati! Mnogi se mu vržejo slepo v naročje in se ga oklepajo kot edinega in gotovega rešenika. Nič veliko ne vprašajo, kako v resnici bo v tem obljubljenem raju in če je tak raj mogoč. Komunizem nam prinese rešenje, to je brez vsakega nadaljnjega vprašanja njih prepričanje, ki si ga ne dajo vzeti. Mi pa si hočemo tega strica ogledati, preden ga sprejmemo v goste!

Komunisti hočejo, da bi bili vsi ljudje enaki. In sanjajo o tem, kako bi bilo to lepo. Seveda bi bilo za en del prav pripravno, ko bi si bili vsi ljudje podobni kakor jajce jajcu, ali zemlja zemlji, ali dinar dinarju. Potem bi si seveda ne mogli veliko očitati in se kregati, kdo je boljši in lepši, premožnejši in imenitnejši. Še lepše bi bilo, ko bi bili vsi ljudje angelčki. Potem bi celó ne bilo na svetu nobenih pravih, nobene krivice in sovraštva. Toda narava človeška ne dovoli, da bi bili ljudje angelčki. In ista narava tudi ne dovoli, da bi bili vsi enakih. Narava hoče imeti čudovito mnogovrstnost. In narava se popolnoma ne dá premagati. Njene postavbe so železne. Hoteti torej imeti vse ljudi enake, to so lepe sanje, a — samó sanje. Vkoliko se dajo te sanje uresničiti, to smo deloma že videli, deloma še bomo. Če se pa ta enakost dá doseči le tako, kakor komunisti delajo, da polovico ljudi pobijejo, potem se za tako enakost lepo zahvalimo!

O tem smo govorili zadnjič. Treba nam je nekoliko ponoviti in v spomin poklicati že razvite misli, da se nam nit pripovedovanja ne pretrga.

ložaju, bi iz zadružnega in krščanskega stališča ne smeli iti z zahtevami predaleč, da ne bi s tem postali resno ogroženi njih stanovski tovariši, ki niso bili tako srečni, da bi mogli štediti v času ugodne konjunkturo, ker za prevzem gospodarstva so rabili kredit za ureditev, izplačila dedičem, prevzem gospodarstva itd., zanašajoč se na svoje pridne žuljave roke. Tolaži naj vsakega vlagatelja za vest, da je denar prinesel lepe obresti in do danes mnogo pridobil na kupni moči, radi česar trpijo veliko škodo dolžniki.

„Vsi za enega, eden za vse!“ to zadružno geslo mora zato danes še posebno veljati, ko je treba celiti boleče rane gospodarske vojne; in te so bile najhuje prizadete tistim, ki so v kritičnem času nakupili kmetško posest in se pri tem več ali manj zadolžili z nakupom, oziroma obnovitvenimi investicijami, ki radi nastalih gospodarskih presenečenj ne vodijo do uspeha. Zato bi bilo važno pritegniti v razdelitvene komisije res nepristransko prevdarne moč, ki bi znali dobro presoditi vse te okoliščine v mejah prave plačilne možnosti posameznika in dá nazaj gospodarstvu zopet to, kar mu je bilo odvzetega.

K individualnemu načinu razdelitve bi predvsem za težje slučaje ustreza čl. 5. ur. s dne 1. oktobra 1935, ki je pa žal izostal iz teksta zadnje likvidacijske uredbe. Z ozirom na grozečo socialno zlo, ki bi uničilo velik del najbolj po krizi prizadetih kmetij in družin, vled nemogočega plavčanja visokih obvez, če se način razdelitve ne izpremeni, so naproseni naši poslanci in senatorji, kakor tudi c

Narava človeška pa je tudi taka, da si človek rad kaj prilasti, prisvoji, da je njegovo. Tudi to bi bilo lepo, ko bi bila cela zemlja last vseh, kakor tički v zraku nič ne vprašujejo, kje je meja med mojim in tvojim; vsak sme frčati, kjer se mu ljubi, in gosonice obirati, na katerem drevesu hoče. Toda narava človeška ni narava vrabcev, škinkavcev in škranjcev. Blagor vrabcem in škranjcem! A mi nismo tako srečni. Človek hoče imeti kaj svojega. Ali pa to sme — ali ne sme?!... Če si pastirček ureže pištalko, ali sme reči, da je njegova, ali ne sme? Če bi mu jo hotel kdo vzeti, ali ne bo rekel: »Pusti mi jo! Moja je! Jaz sem jo urezal.« In če si kdo iz debla, ki nima nobenega lastnika, izteše čoln, ali je njegov ali ni? Ali če si iz kosa kamna, ki nima gospodarja, izkleše podobo, ali je njegova ali ne? Seveda je — tudi po nauku komunistov (marksistov), ki trdijo, da edino delo daje človeku pravico do lastnine. Ali če kdo začne obdelovati kos zemlje, ki se nikomur ne pripada, pa jo razorje, pognoji, poseje, povleče, ali je njegova ali ne? Če bi prišel kdo drug, pa začel to, kar je on vsejal, žeti, ali ne bo rekel: »Oho! Kako si pa ti podstopil po moji njivi žeti?!«

Toda — ali ni vse to državno? Ali ni država gospodar nad vsem in vsak le od države dobi, kar potrebuje? Kako — če so si pa ljudje zemljo že prej prilastili, preden je država sploh bila? Država je pricapljala za ljudmi šele dolgo potem, ko so ljudje vsak svoje že imeli. Preden so ljudje vedeli, kaj je država, so začeli zemljo obdelovati, in tisto, ki so jo obdelali, so imenovali svojo.

Kaj pa potem, ko je država nastala in začela vladati, komandirati, — ali ni imela

ločujoči činitelji naših Zadružnih zvez, da opozorijo vlado, naj zopet pritegne, oziroma uvede zgornji omenjeni člen z vsemi tozadevnimi odstavki, v kolikor že niso upoštevani v novi uredbi. Le tako bo mogoče rešiti gospodarske propasti tiste kmete, ki so se v kritičnem času zadolžili pri zadružnih zavodih za visoke zneske, katere so jim ti nudili na zemljiško posest.

Rešite tudi te, po krizi najobčutnejše prizadete poedince, da bodo zmožni z novo vnašmo zopet sami ustvarjati dobrine za splošni blagor, da ne bodo z družinami padli v breme splošnosti. Saj je dolgoletna bolelost in trpljenje že premnogim omajala vero v upravičenost današnjega gospodarskega reda in jih je spravilo v malodušnost. Vrnite jim zopet nekdanji kmetijski ponos, ki je vir gospodarskega napredka. —

Transfuzija toli izgubljene gospodarske krvi v zadostni meri, je edino odrešilna za take slučaje. Tega se je zavedala vlada, ki pozna kraje in južnem delu naše države ter jim dala izredne ugodnosti, če so se zadolžili z nakupom zemlje. Pomagajte v podobni meri tudi našemu kmetu, ki je v zemljiško posest vložil velik del lastnega denarja ter vsa leta krize marljivo ustvarjal dobrine v korist splošnosti, brez ozira na njih nerentabilnost; pomagajte, da pride zopet do prvotne moči.

Vsi, ki sodelujete pri vladi kot predstavniki zadrug in gospodarstva, upoštevajte upravičeno prošnjo in zahtevo po krizi najbolj prizadetih trpinov — zemljiško-posestnih prezdolžencev. — Štajerski kmet.

Pozor pred „špansko“!

V zadnjem času se širi nov val španske bolezni (gripe, influence). Vsaako mora vedeti, da gre za nalezljivo bolezen, ki se prenaša od človeka na človeka po dotiku, po kašljanju in podobno. Španska bolezen nastopa letos zlasti v svoji črevni obliki. Oboleli dobi vročino, mrzli ga, v šrebu mu postane sluznica temnordeča; obraz postane zaripel; mali otroci radi blujejo; pojavlja se driska. Na srečo je bolnik navadno tako slab, da mora ostati v postelji. Španska bolezen je sicer nedolžna, če bolnik takoj leže in je ves čas na toplem, najbolje pri kmečki peči, ter pije večkrat na dan vroče sled ke pijače (toplo mleko, ruski čaj, vroče citronade ali oranžado). Najhitreje pozdravi špansko bolezen kuhano vino, oziroma pri otrocih: vinska juha. V enem kakor drugem primeru pa mora biti seveda vino naravno, pristno. Pri onem, ki se dela korajžnega, da bo bolezen prešla, ne da bi kaj lega, nastopijo zelo pogostokrat navarne posledice. Pri otrocih se pojavlja vnetje možganov, pri odraslih pa pljučnica, jetika, srčne bolezni. Zategadelj je važno, da je bolnik stalno v postelji in vedno na gorkem. Obiakovanje takih bolnikov je opustiti, da se bolezen ne raznese. V vsakem primeru je najbolje poklicati zdravnika, da ugotovi pravo bolezen, kar more le zdravnik določiti, ali gre za špansko bolezen, davico, ali katero drugo nevarno obolenje. Vsaako obolenje na španski bolezni je razen tega treba takoj naznaniti na občino!

pravice, vsem ljudem vse pobrati, kar so imeli svojega, vse v svoj žakelj pobasati in iz tega žaklja začeti ljudem deliti kruha, špeha in vsega potrebnega? Kako — če pa marksisti sami pravijo (in to je njih glavni nauk!), da le delo daje pravico do lastnine? Če so si ljudje z delom kaj prisvojili, pa jim država vzame, jim — ukrade. Povejte komunisti-marksisti, ali to drži ali ne? Če to ne drži, potem tudi vaši nauki ne drže!

Ali torej država nima nobene pravice posegati v lastninske pravice, če so po pravici pridobljene? Da, ima jo! Saj država je zato na svetu, da urejuje razmere med državljani. Ko bi se bile države te svoje socialne dolžnosti bolj zavedali, bi ne bilo prišlo do take grozanske zmede in sovraštva med stanovji! — Če merijo železnico čez deželo, ali ima država pravico zemljišča, čez katere ima železna kačiča teči, razlastiti ali ne? Da jo ima, to ve vsak otrok. Če bi je ne imela, potem bi se morala železnica ogniti vseh tistih gozdov, njiv, travnikov in vrtov, ki jih lastniki nočejo prostovoljno odstopiti. Lepa železnica bi bila to, ki bi šla cik-cak, križem-kražem, sem pa tja, gor pa dol! Jasno je, da ima država to pravico. — Toda ali sme vzeti lastnikom njih zemljo kar meni nič tebi nič, brez vsake odškodnine? Ne, — če ne, jim jo ukrade. In tudi država nima pravice krašiti! Tudi zanjo velja božja zapoved: Ne kradi! Ali pa ni delala država tako v Rusiji, in hoče delati v Španiji, ko je prejšnje lastnike ali kar pobila ali pa po svetu zapodila? Tako delajo samo — roparji.

Ali pa hočemo s tem zagovarjati kapitalizem in kapitalizem? Kdor to misli, ta nas pač ne pozna! Le malo počakajte, pa boste videli, kako smo mi prijatelji kapitalizma! Pa že zdaj lahko povemo, da bomo za komunizmom vrelili na piko kapitalizem in prav pošteno si ga bomo privoščili!

GOSPODARJI GOSPODINJEI
MANUFAKTURNA TRGOVINA

Janko Češnik
LJUBLJANA - LINGERJEVA UL.

Vam nudi vsakovratno oblačilno blago po najnižjih cenah. Velika izbira rokna in blaga za nevestine opreme!

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d Naša kraljica Marija je s kraljevičem Tomislavom odpotovala v London. Kraljica boče svojega sina vpisati v neko londonsko šolo.

d Upokojen je dr. Ernest Mayer, načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje pri banski upravi v Ljubljani.

d Uprava kamniške gasilske župe je razrešena. Osrednji odbor Gasilske zjednice dravske banovine je razrešil celotno upravo kamniške gasilske župe in imenoval v upravo nove moze. Razrešeni so starešina Anton Cerer iz Kamnika, namestnik starešine Ignac Tome iz Moravč, tajnik Franc Fajdiga iz Kamnika, blagajnik Janko Humar iz Stranj in člani uprave inž. Rudolf Wilmann iz Domžal, Gregor Hribar iz Ihana, Jakob Sare iz Lukovice in Anton Stebe iz Most. V začasni župni upravi je imenovan za starešino Nande Novak iz Nevelj, za namestnika Viktor Engelman iz Smartina, za tajnika I. Pire iz Stranj, za blagajnika Anton Stebe iz Most, za člane uprave pa Gregor Repanšek s Homeca, Franc Kovač iz Studeraca, Peter Maselj iz Krašnje in Ivan Sršen iz Domžal.

DOMAČE NOVICE

d Školovska konferenca se je pričela dne 8. januarja v Zagrebu. Trajala bo več dni. Predseduje nadškof dr. Bauer. Navzočih je 17 škofov iz vseh krajev naše države. Na dnevnem redu so važna cerkvena in verska vprašanja.

d Zborovanje županov pri Sv. Lenartu. Na Stefanovo je bil v narodnem domu pri Sv. Lenartu v Slov. goricah sestanek županov za okraj

Sv. Lenart. Sestanka so se udeležili župani in odborniki iz vseh devetih občin okraja. Zborovanje je vodil predsednik okrajne kmetijske zveze in župan občine Sv. Ane Jože Spindler. Gospodje župani in odborniki so obrazložili važna vprašanja in potrebe občin v Slov. goricah, ki so sledeče: 1. Ustanovitev nove županske zveze, katere občni zbor je bil v Ljubljani 29. t. m.; 2. Elektrifikacija Slov. goric, predvsem trga Sv. Lenart; 3. Razpravljalo se je o samorodnicah v slovenjgoriških vinogradih, to je šmarnice in izabele; 4. Potreba kmetijskih tečajev za moško mladino, ki se bodo vršili po župnijah. Cestni nadzornik je nato govoril o potrebi nadzorstva nad obč. cestami, ki so v slabem stanju. Nadalje so še sledila vprašanja naših lovišč itd. Kakor je razvidno, čaka naše župane in odbornike ogromno delo, da bodo naše občine dobile to, kar bo v zadovoljstvo občanov.

d Italijani nam hočejo prodajati avtomobile. Italijani so prišli na misel, da bi v Jugoslaviji zgradili tovarno za avtomobile. Znana tovarna »Fiat« je m.nda tak predlog že podala naši vladi obenem z načrti.

d Nove bankovce po 500 Din je dala te dni v promet Narodna banka. Na eni strani imajo bankovci upodobljenega sedanjega kralja Petra II. ter pokojnega kralja Aleksandra, na drugi strani pa skupino žanjic in za njo žito. Zraven pa je krožni medaljon v vodnem tisku. Narodna banka je ustregla s tem ponovnim zahtevam, da je treba dati v promet bankovec med 100- in 1000-dinarskim. Treba pa je naglasiti, da se s tem ne bo povečal obtok denarja, ker bodo v zameno odtegnili iz prometa nekaj drugih bankovcev.

d Oznanjevalci mraza. Mraz in glad je prignal ptiče iz gozda k hišam. Čopasti škrlanec, kos in mali stržek se oglašajo po grmovjih. To so, kakor trdijo kmetje, oznanjevalci mraza in — snega.

d Elektrifikacija obmejnih krajev med Mariborom in Svečino se bliža zaključku. Na vsej proggi od Kamnice do Svečine že stojijo drogovi in je tudi že žica napeljana. Sedaj se vršijo še manjša tozadevna dela.

d Ob bregovih je začela zmrzovati Drava. Po gladini plavajo ledeni plošče. Nastopil je znaten mraz.

d Razbojniki. V Koških pri Mariboru je povzročila trojica pijanih razgrajčev veliko razburjenje. Iz neznanega vzroka so se spravili nad hišo posestnika Kugija, v kateri stanuje viničar s svojo družino. Vrata na hiši so zavezali, nato pa začeli pravcato obleganje; s kamenjem in drogovi so razbili 15 šip ter metali v hišo kamenje, obenem pa grozili, da bodo vse požgali. Nihče si ni upal razgrajčev napaditi. Včeraj pa so vse tri izsledili košaški orožniki ter jih zaprli. — Tudi po nekaterih drugih podeželskih krajih ne manjka nasilnežev, ki bi ne smeli biti na svobodi, ampak stalno pod nadzorstvom.

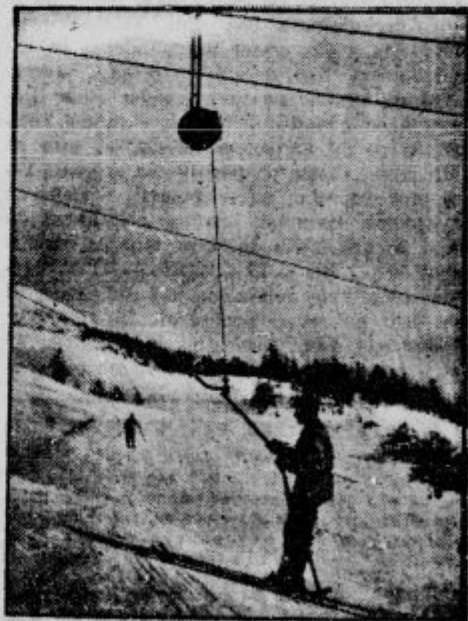
d Prizadevanja za motorni pogon z lesnim plinom. V zadnjem času mnogi zelo priporočajo da bi se začel za motorni pogon pri nas uporabljati lesni plin. S tem bi bila naša trgovinska bilanca mnogo olajšana, ker znaša pri nas letni uvoz nafte in bencina okrog 50 milijonov dinarjev. Prav tako je to vprašanje važno s stališča naše obrambe, da se namreč sredstvo za pogon motorjev proizvaja doma. Zaradi tega je bila

včeraj v Belgradu v ministrstvu za gozdove in rudnike konferenca strokovnjakov, ki so se je udeležili zastopniki v poštev prihajajočih ministrstev, univ. profesorji in tovarnarji. Ugotovili so, da obstoje pri nas že nekatere tovarne, ki izdelujejo stroje za pretvarjanje lesa in premoga v tak plin. Če bi se dejansko posrečilo uvesti novo pogonsko sredstvo, bi se pogon motorjev precej pocenil, dalje pa bi se izkoriščali tudi naši gozdovi.

d Vlada je odobrila osnutek zak. za minimalne mezde. Na zadnji seji pred božičem ga je odobrila. Kakor ga je bil predložil minister za socialno politiko in narodno zdravje. Po prvotnem načrtu bi najmanjše mezde določeval ban, vendar na osnovi tiste najnižje dopustne mezde, ki jo določi minister socialne politike. Ta načrt predvideva osnovno mezdo 2.50 Din, izpod katere se delavstvo ne bo smelo plačevati. Ban bo odločeval o mezdah po posvetu z zastopniki delavskih in delodajalskih organizacij ter bodo tako določene mezde veljale največ šest mesecev. Za pomožno osebje v državnih in samoupravnih podjetjih se bodo minimalne mezde določevale na dosedanja način, sicer pa vsak minister v svojem delokrogu.

d Invalidi se zborovali. Kakor druga leta, so tudi letos imeli invalidi na praznik Sv. Treh kraljev v Celju svoje običajno vsakolet.

Električni pogon smuču. Na gorsko visino Souvretta pri St. Moritzu v Švici te na smučih električno potegnajo kvišku, kar sicer ne služi športu, pač pa — lenohi.

Sovjetski rube, Francozi in Kirgizi tvorijo poglavitno moč boljševiških španskih čet. Vrhovno poveljstvo je v rokah Rusov, ki komaj razumejo kako špansko besedo.

no zborovanje. Da vlada med vojnimi žrtvami za organizacijo izredno veliko sanimanje, je najlepši dokaz v tem, da se je udeležilo obnega zbora okrog 300 članov in članic, ki so vsi z napetostjo sledili posameznim poročilom. Občni zbor je vodil predsednik, major g. Oreš, ki je pozdravil tudi navzočega župana mesta Celja g. Mibelčiča. Sledila so izpna poročila posameznih funkcionarjev, iz katerih je razvidno, da je odbor storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da se izboljša tako položaj vseh invalidov kakor tudi posameznikov. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen stari odbor z majorjem g. Orlom na čelu. — Sprejeta je bila tudi zahteva po izboljšanju Invalidskega zakona.

d Na zborovanju Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani dne 7. januarja so izvršili volitev zborničnih podpredsednikov in sicer je prvi Ivan Ogrin, drugi Rihard Skubec in tretji Konrad Elsbacher. Obrtni odsek si je izbral za predsednika Ivana Ogrina, trgovski Albina Smerkolja, industrijski Riharda Skubeca in gostinski Cirila Majcena. Več govornikov je podvrlo postopanje zbor. predsednika g. Jelačina ostri kritiki. Zbornični proračun za 1937-38 znaša 3.284.161 din.

d Za železniško zvezo Kamnik—Gornji grad se vnovič zavzemajo prebivalci ob tej črti, ki je velikega turističnega pomena. Poleg tega je Gornji grad, čeprav sedež okrajnega načelstva, oddaljen od prve železniške postaje okoli 30 km.

d Velik medved pred poštnim uradom. Prava medvedja zverina je primahala nedavno pred pošto v Gornjem Ribniku pri Ključu v Bosni. Upraviteljica pošte je opoldne počito zapirala, ko je nenadoma čula za seboj žudno momljanje. Prestrašena je opazila, da prihaja mimo velik medved. Bila je tako priselna, da ni zakrčila in s tem opozorila medveda na sebe. Medved jo je mahnil kar mimo nje. Primer ni redek v teh krajih, zakaj medvedje so se tako razmnožili, da se pojavljajo pogostokrat v dolinah.

d Po Slavoniji že nekaj tednov ropa tolpa za katero pravijo, po vseh znakih sodeč, da je dobro organizirana. Razbojniki se maskirajo, videjo pa vselej vsem preganjalcem in zasledovalcem. Vse orožniške postaje stikajo za njimi, vendar pa brez uspeha. Blizu Daruvarja so napadli ti roparji skupino kmetov, ki so šli na sejem. Enega od njih so ubili, a vse ostale pa popolnoma oropali. Takoj naslednji dan so se pojavili v Pakracu in oplenili trgovino, trgovca pa skoraj do smrti pretolkli. Ne dolgo za tem so vdrli v župnišče pri Bosanski Gradski, kjer so župnika zvezali in mu zamahili usta, ugasnili vse luči, nakar so prebrskali župnišče ter odnesli nad deset tisoč dinarjev denarja. — Tolpa se pojavlja v kratkih časovnih presled-

Zveza združenih delavcev

V dvorani ljubljanskega Rokodelskega doma je bil ono nedeljo občni zbor Zveze združenih delavcev, ki se hoče za svoje cilje skupno boriti z večino slovenskega kmetijskega ljudstva. Na obnem zboru je bil izbran nov odbor z predsednikom Francetom Kukavico od D. M. v Polju na čelu. Občni zbor je sprejel tudi sledeče zahteve:

1. Zveza združenih delavcev (ZZD) je krščanska strokovna organizacija slovenskega delavstva, ki hoče štiti neposredne koristi svojega članstva, posredno pa tudi koristi vsega delavstva.

2. ZZD se more priključiti vsak slovenski delavec, ki iskreno priznava socialni nauk katoliške Cerkve ter brez pridržka odklanja marksizem in njegov razredni boj, diktaturo proletarijata in njegovo brezboštvo.

3. Zato presoja vse gospodarsko in socialno življenje s stališča krščanstva in hoče svoje stremljenje uveljaviti po socialnih načelih izraženih v socialnih okrožnicah »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno« in kakor jih izpoveduje mednarodna zveza krščanskih strokovnih organizacij v Utrechtu.

4. ZZD iskreno priznava oblast cerkvenega učiteljstva glede pravne strani reševanja socialnega vprašanja.

5. Brez pridržka zato priznava socialni nauk okrožnice »Quadragesimo anno«, zlasti glede korporacij, da bo namreč »popolno ozdravljenje le tedaj mogoče, ko se bo odpravilo tisto medsebojno nasprotje (razrednega boja) in se bodo ustanovili dobro urejeni udje socialnega telesa, namreč korporacije«. Za ustanovitev teh krščanskih korporacij (delovnih občestev), ki sklene na stanovskih organizacijah delojemalcev in delodajalcev, do katerih naj pride po svobodni odločitvi ljudstva, gre ZZD v odločen in neustrašen boj.

6. ZZD je povsem samostojna in od nobene druge organizacije odvisna. Toda hoče biti in ostati bistven člen slovenske katoliške skupnosti.

7. Zato poziva ZZD vse slovenske stanovce, ki se prištejajo kat. skupnosti, da delajo na dejanski izvedbi teh načel v socialnem in gospodarskem življenju.

V nadaljnjem so bila sprejeta nova pravila, ker se je izkazalo, da dosedanja niso ustrezala vsem zahtevam. Odbor je dobil pooblastilo, da sestavi poseben poslovnik, pri slučajnostih pa je bilo sklenjeno, da se določi praznik sv. Jožefa za društveni praznik. Občni zbor je dokazal ne samo potrebo organizacije same, marveč tudi izredno tovariško povezanost med članstvom.

kih po krajih, ki so med seboj precej oddaljeni. Oblasti sumijo dva stara razbojnika, da sta ona dva organizirala tolpo, ki ima svoje mreže razporedene tako daleč naokoli. Izslediti pa jih doalej še niso mogli.

d Kradejo kot srake. Zadnje dni je ljubljanska policija prejela zopet večje število ovadb o raznih tatvinah. Tako je izginilo na Starem trgu iz neke veže Miroslavu Ziberni 1700 din vredno kolo znamke »Horicon«. — Na Tyrševi cesti je bilo ukradeno Štefanu Vljaju 800 din vredno kolo znamke »Nero«. Iz gostilne Pod ježami je neznan vlomilec odnesel več jestvin, žganja, cigaret in drobiža v skupni vrednosti 350 din. V Miklošičevo goštilno na Glincah in v trgovino Konsumnega društva, ki je v isti hiši, je vlomil neznan vlomilec ter je odnesel mnogo jestvin, žganja, nogavic, robcev in nekaj gotovine. — Njegov plen je bil vreden nad 1200 din. — Ivanu Regarju na Erjavčevi cesti je neznan tat odnesel temnosiv klobuk, svilen šal in rjave rokavice iz jelenje kože, skupno vredno 300 din. — Strojnim tovarnam in livarnam je neznan tat odnesel te dni tri metre gonilnega jermena, vrednega 120 din. Prijavljenih je še več drugih manjših tatvin.

d Namesto zajcev — kače. Zelo so bili presenečeni te dni lovci v vasi Robiči blizu

Sarajeva. Šli so na zajce, pa so namesto njih morali streljati na kače. Ko so stikali po gozdu, so naleteli na klopčič kač, ki jih je bilo kljub žim več kakor 60. Lovci so se jih lotili in vse pobili. Ljudje, posebno praznoverni, tolmačijo pojav kač ob takem času prav svojevrstno.

d Brat ustrelil brata. Pred tovarno dr. Kanskega v Podgradu pri Zalogu je pred meseci Lojze Nalar oddal tri strele proti nasilnemu bratu Jerneju in ga smrtno pogodil. V hiši vdove Marije Nalarjeve v Podgradu so že delj časa vladali stalni prepiri med materjo Marijo, obdolžencem in bratom Viktorjem na eni strani in med pokojnim Jernejem na drugi strani, ki je zahteval, da mu mati izroči posestvo, ker se je hotel poročiti. Prepiri so bili od dne do dne hujši. Pokojnik je bil drugače nasilen in zadnji čas vdan alkohol. Kritično noč je prišel vinjen domov. V podstrešni sobi se je sprl z materjo. Silno je razgrajal in razmetaval pohištvo. Obložene je prišel materj na pomoč. Oborožen s kuhinjskim nožem je Jernej napadel brata Lojzeta in ga močno sunil zadaj v hrbet, tako da je pozneje moral oditi v ljubljansko bolnišnico. Vsi so pred besnim bratom zbežali iz hiše in iskali zavetja na dvorišču dr. Kanskega tovarne. Tja je prilomastil tudi besni Jernej, oborožen s kuhinjskim nožem. Napadal je vrata in začel groziti, da pobije mater in brata. Skozi odprtino vrat je Lojze streljal in ustrelil brata. Lojzeta Nalarju so prisodili štiri mesece zapora.

d Tudi mladino so vpregli v kontrabant. Tihotapci so se pri prenašanju blaga začeli posluževati novih načinov, da bi zakrili svoje delo pred oblastjo. Na nevaren posel pošiljajo zadnje čase otroke in mlade fante. Ono nedeljo zvečer so stražniki ujeli tam okrog Maribora kar dva taka mlada prenašalca. Pri 17 letnem Ferdu je stražnik na glavnem mostu zaplenil 11 kg saharina. Na dravski brvi

Ženi in neveste!

Veliko in krasno izbero blaga za poročne obleke, površnice in plašče, kakor tudi vse vrste blaga za bato na pr. oede, platno za kapne in rjuhe, cvilih za modroce, posteljne garniture, zavese, kontenino in šifone Vam nudi najcenejše v svojih dveh trgovinah trdka

F. I. GORIČAR
Ljubljana, Sv. Petra c. 29 in 30

Na vsak večji nakup dobite lepo darilo v blagu, ki Vas bo razveselilo. V Vašem interesu je torej, da se odločite za nakup k. nom. — Pazite dobro na naš naslov!

Pozor!

Uredništvo in uprava »Domoljubca« imata odslej te-le telefonske številke:

29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96.

Če kličete eno izmed teh števil, se bo oglasila naša hišna centrala, nakar povejte, da želite govoriti z uredništvom oziroma z upravo »Domoljubca«.

Dosedanja številka uredništva 25-49 smo opustili. Prizimo, da to številko črtate v svojih telefonskih imenikih.

je istega dne prijel stražnik 15 letnega fanta, pri katerem so našli 50 zavojev vtihotapljenih igralnih kart.

d Ob poti je obležal. Zalostna smrt je zadela v bližini meje pri Sv. Juriju ob Pesnici občinskega reveža Antona Jarca. Našli so ga v bližini Serbinekove hiše urtvega. Reveža je na poti zajela noč. Bil je slabo oblečen in obut, pa sta ga mraz in starost ter dolga pot izmučila, da ni mogel več naprej. Obležal je ob poti ter umrl zaradi onemoglosti in zime.

d Ciganska nadloga okrog Brezovice. Te dni je obiskala vas Vnanje Gorice večja ciganska tolpa znanih ciganskih družin Levakovičev in Hudorovičev. Tisto noč, ko so bili cigani v Vnanjih Goricah, je bila precej razburljiva. Najprej so cigani poskušali vlomiti v prostore župana, trgovca in gostilničarja Ignaca Novaka, kjer so razbili eno šipo, vendar pa so domači cigane prepodili. Nato so cigani poskušali vlomiti k drugemu kmetu, pa so jih tudi tam prepodili. Podjetni cigani so nato vlomili v kurnik tretjega posestnika, kjer so zavili vratove desetim nedolžnim kurnam in enemu petelinu ter vse skupaj odnesli. Pa to jim še ni bilo dovolj. Vlomili so še v hišo Jožeta Marinka, kjer so odnesli možko suknjo, več obleke in raznih jedil, tako da je bil Marinko oškodovan za 1300 din. Po teh vlomskih pustolovčinah je vsa ciganska tolpa odkurila proti Logu, kjer so se cigani ponovno utaborili. Toda vaščani so že obvestili orožnike, ki so takoj odšli za cigani. Orožniki so obstopili ciganski tabor, toda vsem moškim ciganom se je posrečilo, da so se izmuznili iz obleganega tabora, v katerem so pustili le ciganke in otroke. Orožniki so obvestili o tem ljubljansko policijo. In res jih je policija preteklo dni našla na draveljskem polju in je aretirala tri Hudoroviče in pet Levakovičev. Orožniki so v ciganskem taboru v Logu še našli ostanke sijajne kurje gostije, ki so si jo cigani z ukradenimi kokoskami privoščili. Lastnik je tudi spoznal svojega krasnega petelina, ki je imel tako veliko rožo, kakor zlepa noben petelin daleč naokrog, in mu je zaradi tega tudi petelina najbolj žal.

d Ne vlagajte prošnji! Pri sodiščih v ljubljanskem apelacijskem področju so zasedena vsa mesta dnevničarjev in pripravnikov v pisarniški, računski in jetniško-upravni službi, kakor tudi vsa dnevničarska mesta sodnih slug in jetniških paznikov. Pri predsedništvu apelacijskega sodišča v Ljubljani je za taka mesta vloženih toliko prošnji, da je potreba glede bodočih izpolnitev mest, ki bi se tekom časa utegnili izprazniti, z njimi krita za nedoločen čas, ker se le od časa do časa izprazni katero izmed takih mest. Nabiranje novih prošnji zaradi tega nima nobenega smisla in povzroča sodni upravi le nepotrebno delo, zaradi česar se nove prošnje ne bodo več sprjememale v predznanbo, marveč se bodo zavračale.

d Tatica s 92 predkaznimi. Mariborski trgovec Paš je ujel na ulici tatinski parček, ki mu je ukradel zavoj svile. Policija je sedaj ugotovila, da sta tatova v Mariboru »delovala« v družbi izredno drzne tatice, neke Milke Šabanovič iz Zagreba, ki ima za seboj nič manj kot 92 predkazni, dasi je stara šele 33 let.

d Nprestano padanje vodne gladine opazajo na Dravi pri Mariboru. Vodostaj reke je bil do zadnjih dni tako majhen, ka-

kor ga ne pomnijo že dolgo let. Struga je precej izsušena, kar zadaja obilo preglavice posebno brodarjem, ki morajo zopet graditi daleč v strugo dovozne mostove, da pridejo lahko vozila do prevoznih brodov.

d Kraljevo znamenje križi stoji. Na sveti večer so podivjani neznanci podrli v Ajdovcu na Dolenjskem evharistični križ. Tamošnji fantje so šli takoj na delo in na isto mesto postavili za pol metra višji križ, od prejšnjega, ki je meril 15 m. Na novega leta dan je šla vsa fara s procesijo k blagoslovitvi novega evharističnega križa. Glasile so se pesmi na čast Kristusu Kralju. Ljudje so do teme ostali ob križu z mislijo, da ga bodo varovali pred vsemi in vsakomur.

d Za novo postajališče Ladja med postajama Medvode in Gorenja vas-Reteče so osnovali prizadeti poseben odbor, ki je začel s predpripravami.

d Tudi prvenstvo. Od slovenskih mest ima Maribor nedvomno prvenstvo v pogledu raznih pred sodnijo spadajočih dejanj. Tamkajšnja policija ima mnogo posla z grešniki vseh vrst in od vsepovsod. Policija je lansko leto izvršila 1420 aretacij, uredila pa je 6900

kriminalnih primerov. Policija je posredovala 378 krat v primerih izgrede proti javnemu miru in redu, petkrat v razbojniških napadih, pri 682 tatvinah, 49 pomeverbah, štirih posilstvih. Zapisanih ima tudi 16 samomorov, 3730 prekrškov in prestopkov ter 123 ostalih zločinov. 23 krat pa je imela posla s smrtnimi primeri, vselej, kadar je sumila v kak zločin.

d Selitev. Z novim letom sta se preselili iz Ljubljane v Belgrad uredništvi listov »Sokolski glasnik« in »Sokolsko seloc«. Večina člankov v omenjenih listih je bila itak pisana v srbsko-hrvatskem jeziku.

d Kdor si želi rdečega raja, naj gre v boj za španske rdečkarje. S Krškega polja ppročajo, da se tam že nekaj časa razvija tajna, široko razpredena agitacija in nabiranje delavcev za Francijo. Od kraja do kraja, od človeka do človeka hodijo domači in nedomači agenti ter moškimi in fantom obljudljajo bajne zasluzke, denar na roko in izborna službena mesta v Franciji. Da je ta agitacija zlagana in da ima za cilj nekaj drugega, kakor pa govore agenti, je razvidno iz dejstva, da se iz Francije dan za dnem vra-

Klic slovenske prosvete

Kolikokrat me zgrabi čudno hrepenenje in vselej pohitim z dežele v Ljubljano, kjer se mi oči napasejo velikih in lepih hiš in stvari, ki jih naša vasica ne pozna; kjer se mi ušesa napolnijo z ropotanjem in drdranjem, z visoko pesmijo dela, ki se mi po njej loži v našem kraju; kjer najdem vse, po čemer mi je hrepenelo srce, radi česar mi je dolgočasje jemalo voljo do dela.

Ljubljana, ti bela Ljubljana: slovensko srce!

V tebi se zmeraj spočijem, saj najdem uteho svojim željam. Za moj napredek v vedi skrbijo vse tvoje prelepe prostorne šole: univerza, gimnazije, učiteljske, strokovne šole in še in še. Lahko si prosto izberem poklic in v tebi najdem mojstra in učitelja. Če grem pravice iskat, grem v Ljubljano, kjer najdem, kar hočem. Če žejem sem večnih resnic, pokrepčam se v tvojih cerkvah in kapelah, ki z njimi prednjačiš pred vsemi. Če sem popotni in romar, poiščem si v tebi počitka. Če delavec, najdem svoj dom, prostoren in lep. Če obrtnik, ni treba mi svojih težav in nadlog razlagati tujim ljudem. Če sem duhovni, učitelj, študent, obrtnik, delavec, kmet: najdem svoj dom v tebi, prelepi Ljubljani, srcu Slovenije, ki skriva prostora za vse.

In če sem vse to in še skromen prosvetar povrh, pa si ne morem dobiti v srcu Slovenije svojega Doma, kjer bi se spočil, kjer bi potešil svoje hrepenenje po prosveti in delu pri njej, kjer bi domačim ljudem lahko potešil svoje gorje, ki me tare na deželi, na vasi, v trgu.

Najdem le majhno dvorano, kjer je spravljenih na tisoče knjig, kjer je spravljenih na stotine iger in kostumov, kjer so spravljeni vsi fantovski in dekliški krožki: kjer je spravljenih vseh dvestopetdeset slovenskih domov.

Dvestopetdeset slovenskih prosvetnih domov ne najde v srcu slovenskem prostora za miren počitek, prostora za svoj Dom, prostora, po katerem kriči vse njihovo delo.

Dvestopetdeset domov je razsejanih po lepi slovenski zemlji; dvestopetdeset slovenskih Domov širi med slovenske ljudi prosveto; dvestopetdeset slovenskih prosvetnih Domov še nima svojega Doma, svojega velikega brata, svojega središča v Ljubljani.

Dvestopetdeset slovenskih prosvetnih Domov se mora zatekati k tujim ljudem, mora pri tujih ljudeh iskati gostoljubne strehe, če hoče le enkrat zbrati svoje ljudi, če hoče imeti le svoj občni zbor, če hoče imeti tečaj za svoje ljudi.

Ljubljana, ti bela Ljubljana, lepa si in velika, slovensko srce si, pa vendar še nimaš najpotrebnejšega doma: Prosvetnega Doma, ki bo srce in središče vseh drugih domov.

Dvesto in več slovenskih prosvetnih domov širi med ljudstvom izobrazbo in vedo, ki je šola ne da, ki je cerkev ne da, ki je ne da družina. Dvesto in več slovenskih cerkva, dvesto in več slovenskih šol, dvesto in več slovenskih prosvetnih domov veče ljudstvo slovensko v veliko slovensko družino.

Dvesto in več skrbnih oči bedi nad slovensko prosveto; dvesto in več skrbečih src bije za ljudstvo; dvesto in več sinov ne more biti družina, dokler ne najde očeta in brata v Ljubljani.

Ljubljana, ti bela Ljubljana, kako si vsa lepa in velika!

Kolikokrat me zgrabi čudno hrepenenje in vselej pohitim z dežele k tebi, kjer najdem vse, po čemer mi je hrepenelo nemirno srce.

Ljubljana, ti bela Ljubljana, slovensko srce!

Kdaj se bom lahko duhovni, učitelj, študent, obrtnik, delavec, kmet, ki sem skromen prosvetar v deželi, spočil v lastnem Domu, kdaj bo v srcu Slovenije stala ponosna stavba z blestečim napisom:

PROSVETNI DOM

srce dveste in več slovenskih prosvetnih domov.

Ko boš imela, ti bela in velika Ljubljana, tudi to, boš res slovensko srce.

žajo cele trume slovenskih delavcev, ki jih Francija kot brezposelne vrača domov, čeprav so že dolga leta delali v Franciji. Ti delovski agenti se ne omejujejo samo na moški spol, marveč vabijo tudi dekleta, katerim obljublajo tudi nebesa v Franciji. Izjavljajo, da morajo na Krškem polju nabrati najmanj 600 delavcev obojega spola za Francijo. Iz vse Jugoslavije pa bo šlo po njihovih besedah okrog 35 tisoč ljudi. Spricho dejstva, da se vse to nabiranje vrši tajno, da agenti obljublajo poleg velikega plačila tudi štiri-najstrednevo vojaško vežbanje, ki ga bo moral prestati vsak tak rekrut, je možno sklepati dvojje: najbrž gre za nabiranje prostovoljcev, ki jih bodo iz Francije poslali po prestanem vežbanju takoj na pomoč rdeči vladi v Španijo. Znano je, da se na strani rdečih pred Madridom že bore posamezne skupine pobeglih naših državljanov. Druga možnost pa je, da hoče Kominterneta na ta način v Franciji pod dobrohotnim nadzorstvom francoskih socialistov in komunistov vzgojiti agitatorske in udarniške kadre za Jugoslavijo, ki naj bi po vrnitvi najprej z vso silo in po navodilih Kominterne skušali zrevolucionirati delavske množice v Jugoslaviji in poživiti delovanje komunistične stranke, ki so ji zadnja odkrila naše policije prizadela usodne udarce. Videti je, da je Kominterneta poslala svoje agente tudi sem, da poleg podiranja evharističnih križev skušajo dobiti še prostovoljcev za rdečo stvar v Španiji. — Naši komunistični hujskači imajo sedaj lepo priliko, da preizkusijo na lastni koži rajsko življenje pod boljševiško komando.

d Kje je domovinska občina nezakonskega otroka? Nekatera upravna oblast si zadajajo tudi vprašanje: Kje je domovinska občina nezakonskega otroka, rojenega po materini poroki? Ali v tisti občini, kjer je mati pred poroko kot dekle imela domovinsko pravico. Zakonske določbe se je treba držati takole: 1. Nezakonski otrok je pristojen v tisto občino, kjer ima nezakonska mati domovinsko pravico na dan njegovega rojstva; to svojo domovinsko pravico si ohrani tudi tedaj, če mati spremeni svojo domovinsko pravico s poroko z osebo, ki ni oče nezakonskega otroka, pa tudi tedaj če se poroči s pravim očetom otroka, če s to poroko otroka ne pozakoni. 2. Nezakonski otrok poročene žene ali vdove ali sodno ločene žene je pristojen v tisto občino, kjer je za-

konska mati uživala domovinsko pravico na dan njegovega rojstva, čeprav si je ona pridobila to domovinsko pravico s poroko. Tak otrok si ohrani svojo domovinsko občino tudi tedaj, če jo njegova mati spremeni s poroko, v kolikor se ne poroči s pravim očetom otrokovim in če ga s to poroko ne pozakoni.

d V splošno zadovoljstvo meščanov se razvija pristanišče v Sibeniku. Vsak dan je natovarjanje in raztovarjanje obsežnejše, izvoz lesa pa je nekoliko padel, vendar le zaradi pomanjkanja ladij. Italija je pri tem udeležena že v največjih količinah. Tjakaj se izvažajo v prvi vrsti premog in razne vrste lesa, ki ga pa pošiljajo delno tudi v Anglijo in Francijo. Boksit pa gre večinoma le v Nemčijo.

d Veliko snega je padlo zadnje tedne v Bosni. Zadnje dni je pritisnilo sonce in se sneg topi, vsled česar imajo ljudje strah pred povodnji.

d Ljubljanska policija je imela te dni srečo, da ji je padel v roke eden najbolj drznih in nevarnih vlomilcev, kar jih poznamo po vojni. Sredi Ljubljanskega polja, v severovzhodni smeri od Ljubljane so policaji v zasedi pričakovali 34 letnega Ivana Skapina iz Vipave, voditelja dobro organizirane in izredno delavne tolpe. Ta sodruga ima na vesti vse večje vlome, kar jih je bilo izvršenih v Ljubljani in okolici tekom zadnjih let. Po kratki borbi so policaji Skapina aretirali, potem ko je eden izmed njih s strelom iz revolverja ranil Skapina v desno nogo.

d Bled v letu 1936. Če si hočemo ustvariti jasnejšo sliko o gibanju tujkega prometa v preteklem letu v Sloveniji, si moramo poleg navedenih podatkov iz območja bivše mariborske oblasti na vsak način ogledati še številke, ki nam kažejo gibanje tujcev v našem največjem in najbolj znanem letovišču — na Bledu. Bled je v sezoni 1936 obiskalo 19.019 tujcev s skupno 177.087 nočninami, kar predstavlja napram sezoni 1935 porast za 2757 gostov in 15.010 nočnin. Na enega gosta na Bledu odpade v pretekli sezoni 9,31 nočnin. Od 19.019 gostov je bilo 12.260 inozemcev in 6759 Jugoslovancev. Napram sezoni 1935 je število gostov iz Jugoslavije nezatno padlo, število gostov iz inozemstva pa prav znatno narastlo. Od inozemskih gostov je posebno omeniti porast števila gostov iz Nemčije, ki jih je bilo 4178, torej za 2267 gostov več, kakor v sezoni 1935. Prav znatno je tudi

Strme stene gore Watzmann sta hotela preprečiti dva turista. Komaj so ju rešili iz snežnih viharjev. Enega onemoglega turista kaže naša slika.

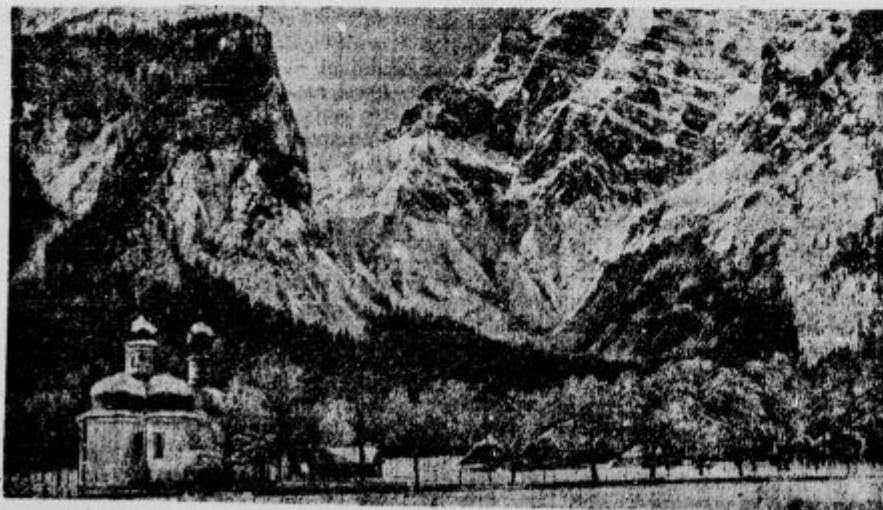
narastlo število gostov iz Anglije (+632), Avstrije (+306), Madjarske (+248) in celo iz Amerike (+45), pa tudi število gostov iz skoro vseh drugih držav kaže večji ali manjši porast. Le število gostov iz Čehoslovaške je precej padlo ter je znašalo v pretekli sezoni 2537 napram 3271 v sezoni 1935. Naš Bled je torej lahko res zadovoljen z uspehom tujkega prometa v sezoni 1936.

d Romunski kmetijski veščaki obiščejo v kratkem Jugoslavijo. Njihov izlet je organizirala glavna združna zveza. Romuni si bodo ogledali ureditev kmečkih posestev, kakor tudi gospodarske zadrage, posebno na Hrvaškem in v Sloveniji.

d Uredbo za dvig vinogradništva pripravljajo v ministrstvu za poljedelstvo.

d Za mlekarstvo šola v Škofji Loki. V proračunskem predlogu za 1937/38 se nahaja tudi postavka skoro 300.000 Din za osebne in stvarne izdatke državne mlekarske šole v Škofji Loki. Ta šola je bila doslej banovinska ter je zanjo bilo v banovinskem proračunu za 1936/37 določenih skoro 0,9 milij. Din. To pomeni, da bo velik del vzdrževalnih stroškov, predvsem osebne izdatke prevzela naša država, s čimer bo banovinski proračun razbremenjen v korist drugih plodonosnih akcij za povzdigo kmetijstva.

d Za delavnike ni dovolj dela, pač pa za nedelje. V Rusiji so boljševiki odpravili cerkvene praznike, pri nas jih pa v tem posnemajo kapitalisti. V Kranju sta dve tovarni Jugočeška in Jugobruna, ki zaposlujeta nad 2000 delavcev. Ti dve tovarni sta na praznik Sv. Treh kraljev bile cel dan v polnem obratu, tako da se večina delavcev ni mogla udeležiti službe božje. Tudi v Ljubljani je nekaj podobnih obratov. Ni čudno, če je zaradi takega početja ljudstvo močno razburjeno. Ljudstvo od blizu vidi, kako tovarne brez pravega vzroka in posebne potrebe takorekoč prezirajo zapovedane Gospodove praznike ter s tem delajo pohujšanje. Na drugi

Gora Watzmann na Bavarskem, katero opisuje naš roman »Martinj kloster«.

Slovenski dom

JE NAŠ CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED.

ga kanclerja. Prav takšno presenečenje je prejel zopet za božične praznike, ko je dobil iz Nemčije 1500 Din za božičnico.

d Polica je ujel v Ljubljani nekega mesarskega pomočnika, ki je v Sevnici vzel avo-jemu mojstru 16.000 Din. Večino denarja je imel pomočnik še pri sebi. Buje je znesek sunknil, da bi odprl lastno mesnico.

d Vse kar je prav. Večina sedanjega občinskega odbora v Trbovljah je izvolila v kmetijski odsek razen enega same nekmete. Ker je taka izvolitev nesmiselna in protizakonita, jo je okrajno načelstvo razveljavilo. Zato ni mogel novi kmetijski odbor prevzeti poslov in tako še na občini ni prišlo do rednega poslovanja. Kaj bi neki rekli rudarji, če bi v čisto delavskih zadevah hoteli kmetje odločevati?

d Celjani imajo dober tek. Naslednji podatki kažejo, koliko je bilo preteklo leto v celjski mestni klavnici zaklane živine, na drugi strani pa, koliko se je v Celju uvozilo raznega mesa, slanine in raznih mesnih izdelkov. Zaklano je bilo leta 1936: 28 konj, 63 bikov, 166 volov, 1135 krav, 287 telic, 3329 telet, 120 glav drobnice in 4019 prašičev. Istočasno je bilo v Celje uvoženo: 3715 kg govedine, 14.537 kg teletine, 38.394 kg svinjine, 1772 kg sveže slanine, 144 kg ovčetine, 88 kg kozličine, 31.268 kg prekajenega mesa, 8097 kg klobas in salam, 1698 kg suhe slanine, 4573 kg rib, 39.940 kg masti in 22.574 kg soljene slanine.

d Vendar zopet eden. 120.000 Din je podelil fondu za podpiranje učencev ljudske šole v Drvarju v Bosni bivši generalni ravnatelj tukajšnje tovarne »Celuloza«. Vrnil se je v Svico. Naj bi taki zgledi potegnili za seboj še druge industrijalce, ki so tuji državljani, pa pri nas običajno obogatijo.

d Nepoštena služkinja. Gostilničar in trgovec Jožef Scheil s Sladkega vrha pri Mariboru je prijaval orožnikom svojo služkinjo, da mu je v teku enega leta polagoma odnesla 8778 din gotovine. Na sled ji je prišel slučajno, ko je pregledoval njene stvari ter nenadoma našel kup plačanih računov mariborskih trgovcev, pri katerih je služkinja nakupovala razne stvari. Služkinja je tatvino deloma priznala.

d Ker ga ne veseli vojaško življenje... V bližini Dravograda je pribežal čez mejo ter se javil našim graničarjem avstrijski vojak, 22 letni Vohovnik Gregor, ki je služil v Wolfsbergu. Begunec je prišel čez mejo v vojaški uniformi in z bajonetom za pasom. Dejal je, da ga ne veseli vojaško življenje. Služil je šele tri mesece. Ker je najhujše — »rekrutabrlhtongo« — preстал, bi pač lahko vztrajal do konca.

d Ženske policije dobimo. Kakor piše časopisje, namerava ministrstvo ustanoviti posebno žensko policijo. Ženski policijski od-

izdelala v Jugoslaviji 5 milijonov parov čevljev. Skoraj vsakega tretjega prebivalca v državi je že obula tovarna Bata. Res je Bata pocenil pri nas čevlje, kar pride prav zlasti delovnim slojem, na drugi strani pa je vzel delo in kruh tisoč in tisoč delvčarskim strojem in pomočnikom ter jih pognal z družinami vred v bedo. — Slično usodo pripravlja moderna tehnika tudi nekaterim drugim stanovom.

d Delovanje novomeške bolnišnice v številkah. Številčno je bilo delovanje ženske bolnišnice v Novem mestu v preteklem letu sledeče: zdravniško pomoč je poiskalo v bolnišnici vsega 2963 oseb. Od teh je bilo zdravljenih v bolnišniški stanju 2149, v bolniški ambulanci 127, v dispanzerju 687 oseb. Od bolnic zavoda je bilo odpuščenih 1448 ozdravljenih (67.4%), 494 izboljšanih (22.9%), 42 neozdravljenih (1.9%). V bolnišnici se je med drugimi zdravilo 151 nevarnih nalezljivih boleznih, 104 slučaji pljučne tuberkuloze (med njimi 83 odprtih jetik) ter 55 slučajev izvenpljučne-kirurške tuberkuloze. V porodnišnici sta bili sprejeti 302 porodnici. Zdravniško službo je vršilo poleg upravnika-primarija dr. Milana Cervinke še pet sekundarnih zdravnikov in zdravnik-specialist za pljučna obolenja. Zdravniške storitve so bile med drugimi: 1006 operacij, 1296 rentgenoloških preiskav, 742 mikroskopskih in bakt. pregledov ter 1205 drugih v zdravniško stroko spadajočih opravil.

VINA

Vau nudi Centralna vinarna Ljubljana.

v svoji posodi najugodnejše.

d Železniški dohodki se v preteklem letu narasli, ni pa še danes ugodno vprašanje prejemkov železniških uslužbencev zlasti pri nas v Sloveniji. Na najslabšem so progovni delavci, ki že nekaj mesecev, sedaj v zimi redno ali sploh ne delajo, ker ni kredita za popravilo železniških prog, čeprav so te poprave za varstvo prometa nujne. Železničarji v drugih pokrajinah so na boljšem kakor v Sloveniji ter imajo večje prejemke pa manj dela in službe, kot naši. Narobe pa so železniški dohodki na slovenskih progah precej višji, kakor dohodki v drugih pokrajinah.

d Nemška skrb za rojake v tujini. V Kanniskem jarku pri Mariboru se je že pred več leti naselil na majhnem posestvu neki Laiss, ki je bil poprej tam viničar, je pa nemški državljan. Na zastalnih davkih je dolgoval 2500 Din ter mu je pretila rubež. V stiski se je mož obrnil s pismom naravnost na nemškega kanclerja Hitlerja. Nedavno pa je mož dobil potom nemškega konzulata 2500 Din, ki mu jih je nakazal urad nemške-

strani pa tovarna s tem, da obratuje, sili na delo tisoče katoliških delavcev in delavk, kateri vedo, da je praznik treba praznovati in jih po katoliško obhajati. Vsak delavec ima pravico do nedeljskega počitka, razen v velikih sili in potrebi. S takim ravnanjem pa tovarne delavce siliijo, da morajo opuščati praznovanje Gospodovih dni, če ne izgube kruh. Pa se potem še čudimo, ako beremo, da materialistični komunisti odpravljajo krščanske praznike! Vsaj med nami naj bo konec takega početja!

d Ušel jim je. V Zapogah pri Smledniku je na praznik Sv. Treh kraljev med sv. mašo, ki je ob 6 zjutraj, vlomil v župnišče neznan vlomilec, ki je vse sobe preiskal in vse premetal, iskajoč gotovo denar, ki ga pa ni dobil. Odnesele je nekaj predmetov v skupni vrednosti 400 Din, med temi tudi župnikov samokres in britev. Odpeljal je potem s seboj mladega župnikovega psa ter odšel z njim na Skaručino, kjer je tudi med sv. mašo, ki je tam ob 7, vlomil v Ingličjevo gostilno; pa so ga moški, prišedši ravno od maše, presenetili in odpodili. Odnesele je samo nekaj malenkosti. Ko so fantje tekli za njim, jim je pretil z ukradenim samokresom in tako ušel. Da je bil isti tat kot v Zapogah, so spoznali po župnikovem psu. Tat je psa peljal s seboj na vrviči, a se mu je potem na begu odtrgal in priteknel čez dolgo časa nazaj domov.

d Najmanj za 150 milijonov Din tobaka je pokadila v preteklem letu vsa Slovenija. Nad 33 milijonov je šlo samo v Ljubljani te slahne travice v zrak.

d Nasadajo je pa le izkupil. Hrvat Rasković se je udeležil kot prostovoljec enajstih vojn. Boril se je v srbski armadi za časa balkanske in svetovne vojne, udeležil se je državljanske vojne na Bavarskem in Madžarskem, nato odpotoval na Kitajsko in se tam boril proti Japoncem, tolkel se je v francoskem Maroku, šel v Abesinijo in se boril proti Italijanom in stopil ob izbruhu upora na Španskem v čete madriidske vlade, kjer ga je zadela smrt pri Toledu.

d Nadurne delo se mora plačati. Okrajno sodišče v Petrogradu (preje Veliki Bečkerek) je razsodilo v zanimivi zadevi. Delavci tanikajšnjega izvoznega mlina so tožili podjetje za nadurno plačo v znesku 70.000 Din. Zastopnik tvrdil se je zagovarjal, da so se delavci ob nedavnem povišanju plače odrekli tej nadurni plači. Sodišče je pa deloma ugodilo delavcem in odločilo, da mora podjetje plačati delavcem za nadure 40.000 Din, češ, da se mora nadurno delo vedno plačati.

d Bata je izdelala 5 milijonov parov čevljev. Tovarna Bata objavlja, da je lansko leto

Strašna smrt šestih rudarjev

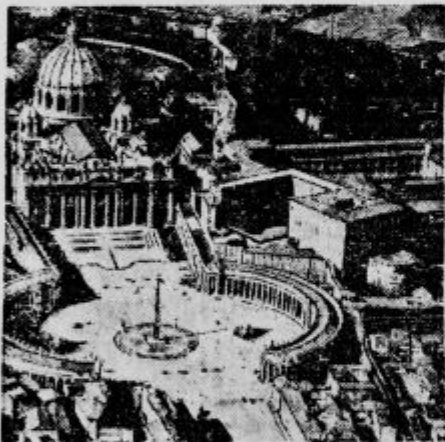
Predlanskim je bilo ob življenju v čehoslovaškem rudniku »Prokop« v Teplicah večje število rudarjev vsled eksplozije, ki je nastala v rovu. Strokovnjaki so tedaj ugotovili, da je treba en rov zazidati, v katerem je bilo šest rudarjev in o katerih je bilo vse uverjeno, da so postali smrtna žrtev požara. Sedaj po preteku več nego enega leta so po nasvetu »strokovnjakov« zazidani rov odprli s pomočjo 600 m dolgega drugega rova, ki so ga usmerili proti oni točki, kjer so domnevali, da je zadela smrt šestorico rudarjev. Preteklo nedeljo so se dokopali do ne-

srečnih žrtev in so po legi mrtvih trupel uvideli, da je teh šest rudarjev še dalje časa živelo po nesreči in so jih žive zazidali. O požaru na tem mestu ne more biti niti govora. Žrtve so umrle grozne smrti od lakote, žeje ter pomanjkanja zraka. Po pojasnitvi te katastrofe je še treba to pribiti, da so živi zazidani dajali rudarske klice na pomoč, ki so jih z reševanjem zaposleni ter preizkušeni rudarji slišali, a se uprava rudnika za nje ni zmenila. Sedaj po več nego enem letu so dvignili mrtve rudarje iz rova in objublajo, da bodo krivci poklicani na odgovor.

delki bodo dodeljeni policijski upravi v Belgradu ter vsem policijskim upravam na sedežih banovin. Zenska policija se bo bavila v prvi vrsti s pobijanjem nenravnega življenja in z zaščito mladine.

d V južnih krajih se je gospodarsko stanje že popravilo. Iz južnih krajev poročajo. Kmeti doživljajo ponujajo bankam v velikem številu poravnave, ki so za banke mnogo bolj ugodne, kakor pa so pogoji, ki bi jih dosegli po Priv. agrarni banki. Zopet dokaz, kako zelo se je v južnih krajih popravilo gospodarsko stanje.

d Na vse načine sleparijo. Lansko leto se je pojavil neznan slepar, ki je pri raznih mariborskih trgovcih z naročilnicami gasilske čete v Kamnici nakupoval razno blago. Goljufijo so trgovci odkrili šele, ko so zahtevali od gasilske čete plačilo, katerega pa je ta odklonila, ker ni ničesar naročila. Ugotovili so, da so pečati na naročilnicah bili ponarejeni. Slične goljufije so se za praznike zopet pojavile. Neznanelec se je pojavil v dveh večjih mariborskih žganjarnah in naročil za kamniške gasilce večjo količino žganja in likerjev, češ da ga četa rabi za proslavo. Po praznikih se je »skupec« zopet pojavil v Perhavčevi žganjarni. G. Perhovec se je čudil veliki potrebi kamniških gasilcev po žganju in se je o stvari telefonično informiral pri predsedniku gasil-

Cerkev sv. Petra v Rimu. Na desni Vatikan, kjer prebiva sv. oče Pij XI., bolan na smrtno nevarni bolezni, ki ji bo najbrž podlegel.

ske čete, ki je začuden izjavil, da gasilci tudi prvič žganja niso naročili. Trгоvec je po tem odkritju takoj obvestil policijo, ki je goljufa aretirala. Nepridiprav je svoja grešna dejanja priznal.

d Krasno palačo za bansko upravo grade v Novem Sadu. Poslopje bo imelo preko 700 prostorov za urade. Proračun znaša 7 milijonov dinarjev.

d Pet novih bolnišnic zgrade v Bosni, in sicer v Grahovu, Glamoču, Bos. Petrovcu in še v dveh manjših krajih. Kdaj pride ljubljanska na vrsto?

d Par številk o Zagrebu. Na večer pred novim letom so v vseh zagrebskih katoliških župnih cerkvah po stari navadi po pridigi prebrali podatke o rojstvih, smrtih in porokah. Tem podatkom smo prišteli še podatke protestantske, pravoslavne in starokatoliške župnije, ki tudi vodijo tozadevne statistike; skupne številk so sledeče: Leta 1936 je bilo v Zagrebu rojenih 3739 otrok; porok je bilo 2365; umrlo pa jih je 3130. »Hrvatski

dnevnik« ob teh podatkih pristavlja, da se razmere glede porodov in splavov v Zagrebu nekoliko izboljšujejo. Naravni prirastek zagrebskega prebivalstva znaša 600 na 1000 letno. Največjega pomena za Zagreb z ozirom na prebivalstvo pa je seveda priseljevanje, ki dvigne število prebivalstva vsako leto za 10 do 12 tisoč. Ako se mestu priključi še okoliška občina Vrapče, bo kmalu imelo četrt milijona prebivalcev.

d Kolesa so se vrtela kakor po milu. Prometne preglavice je napravilo vreme 6. januarja po Gorenjskem avtomobilistom. Najhujše je bilo na asfaltirani cesti med Bledom in Lescami. Tu je bil asfalt od prej prevlečen z ledom. Na ta led je potem škropil dež in je zato bilo tako gladko, da marsikateri avtomobil ni mogel speljati po količkaj večjem vzponu. Šoferji so na klancu proti Lescam drug drugemu pomagali tiščati avtomobile, da so jih spravili čez klanec. Kolesa so se vrtela kakor po kakem milu, ne da bi spravila vozila navzgor, najhujše je bilo sredi dopoldneva, ko je začelo rositi.

d Konsumna zadruga nameščencev državni železnice v Zagrebu je objavila oglasa, da potrebuje za julij 1937 50, za avgust 75, za september 75, za oktober 120, za november 120 in za december 60 vagonov drv, torej skupno — 500 vagonov. Poleg tega potrebuje ta zadruga še 150 vagonov prama bukovih drv za čas od 15. januarja do 30. julija 1937. Lepe količine!

g Kožuhovino vseh vrst divjadi že sprejema »Divja koža«, Ljubljana, Velesejem, za svojo 23. dražbo, ki bo dne 25. januarja v Ljubljani. »Divja koža« je lovska prodajna organizacija, zato služi izključno koristim našega lovstva.

d Vlomilec so prijeli. V Domžalah je bilo že dvakrat vlomljeno v mesnico znanega mesarskega mojstra Ludovika Flerina. Prvič je vlomilec obiskal mesnico 10. decembra, drugič pa 31. decembra okrog pol 7 zvečer. Obakrat je prišel vlomilec v mesnico s ponarejenimi ključi ter tam iz zaprtega predala ukradel pri prvi tatvini osem bankovcev po sto dinarjev, pri drugi tatvini na Silvestrovo pa štiri bankovce po 1000 dinarjev, 35 po 100 dinarjev, 14 kovancev po 50 dinarjev in 50 po dva dinarja. O tatu sprva ni bilo nobenega sledu. Po zadnjem vlamu pa je orožniška postaja uvedla prav energično in temeljito preiskavo. Obe tatvini sta dokazovali, da je moral vlomilec razmere v hiši dobro poznati in da se je moral povrn na nek način dokopati do originalnega ključa, da je lahko dal ta ključ ponarediti. Poizvedbe v to smer so rodile tudi popoln uspeh. Domžalski orožniki so končno izsledili tatu v osebi Antona Ahlina, rojenega l. 1912 v Mlačevem pri Grosupljem, ki je končno priznal, da ima spravljen denar pri svojem stricu v Mlačevem. Pri njem so takoj naredili preiskavo in našli tam skupaj 7500 Din. Nekateri bankovci so bili okrvavljeni, kar dokazuje, da so šli skozi roke mesarja. Tatu so prepeljali potem v Domžale, kjer je pokazal, kam je skrnil listnico z dokazili, kar je pri tatvini tudi odnesel.

d Brezposelni dobe delo. Javnost mora razlikovati med brezposelnimi, ki iščejo delo in pa med delomržeji, ki se dela izogibljuje in predstavljajo največjo socialno nevarnost ter nadlegujejo ljudi kar v skupinah kot resnični brezposelni. Brezposelni delavec rad prime za vsako delo, delomržež pa se te »nevarnosti« izogibljuje. Ti delomržeži so tudi

Če se bodo prave življenjske vrednote obnovile

Vatikanski uradni list »Osservatore Romano« objavlja daljši članek, v katerem razpravlja o vprašanju: »Kako se je treba boriti proti komunizmu« in navaja sledeče misli:

»Gibanje, ki ima za cilj, da povdarja dolžnosti premožnih ljudi in ki hoče življenjske možnosti revnih in delavskega stanu olajšati, ni komunistično gibanje, ampak odgovarja popolnoma človeškemu in krščanskemu nazoru, ki ga je katoliška cerkev vedno učila. Komunizem podira cerkve, pobija poštene nedolžne državljane, ruši ustanove in razkraja kulturo na polju dejstev. Proti temu komunizmu se je treba boriti tako, kakor pač dejstva zahtevajo. Ta borba proti takšnemu komunizmu ni nič drugega kakor križarska vojna poštenih ljudi, ki se ne dvigajo proti oblasti, ampak samo proti zločinstvu in barbarstvu. Kdor v tem boju stoji ob strani, je zagrešil krivično dejanje. Kdor išče izgovorov, da bi se mu ne bilo treba v to borbo vmešavati, stori krivico, in vsak umik pred takšnim komunizmom je zločin. Zločin ne sme slaviti zmagovalca in čednosti ne smejo biti prezirane. Komunizem bo najbolj uspešno premagan, če se bodo prave življenjske vrednote zopet obnovile.«

najbolj nasilni, kadar gre za to, da bi dobili kakšno javno podporo. Mestna občina ljubljanska namerava takoj pomladi začeti z rednimi proračunskimi sredstvi, dalje s sredstvi iz raznih skladov in pa z raznimi nabiralnimi akcijami večja javna dela, predvsem razne kanalizacije na Mirju, za Bežigradom in drugod ter pri tem zaposliti vse brezposelne, ki so zdravi in dela zmožni. Nihče ne bo imel v Ljubljani več pravice nadlegovati ljudi s prošnjami, češ da je brezposeln, ker bo mogel sleherni dobiti delo na magistratu, kdor pa ne bo hotel delati, tega bo mogel vsakdo označiti za delomržeža. Seveda bodo še naprej živeli ljudje, ki bodo računali, da naberajo več, kakor bi zaslužili z rednim delom, toda javnost bo vsaj vedela s kom ima opravka.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Slovesen podpis jugoslovansko-bolgarske pogodbe bo dne 21. januarja 1937 v Belgradu. Pogodbo podpisje bolgarski ministrski predsednik in zunanji minister Kiosevanov, ki prispe v Belgrad z velikim spremstvom. Za Jugoslavijo bo pogodbo podpisal ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinovič. Bolgarom pripravljajo v Belgradu svečan sprejem.

d Glede sporazuma Jugoslavije z Bolgarijo je izjavil turški zunanji minister Ruždi Aras, da je ta sporazum popolnoma v skladu z nameni in pravili Balkanske zveze. Tudi francoski listi pišejo obširno o jugoslovansko-bolgarskih pogajanjih, povdarjajoč pri tem uspešnost jugoslovanske politike, ki jo vodita knez namestnik Pavle in predsednik vlade dr. Stojadinovič.

d Svoječasno je bil podpisan dogovor med Jugoslavijo in Francijo glede socialnega zavarovanja. Ta pogodba v Franciji doslej še ni bila izvajana, kar se tiče našega delavstva. Naše zunanje ministrstvo je sedaj vse ukrenilo, da se bo izvajala ta pogodba tudi

za naše delavce v Franciji, ki bodo tako prišli do ugodnosti zavarovanja, ki jih doslej niso imeli.

d Oživljen »Narodni valc. Z novim letom je v Zagrebu začel izhajati »Narodni val človečnosti, pravice in svobode«. Kot ustanovitelj je naveden Stjepan Radič, kot izdajatelj Vladimir Radič, urejuje ga pa Viktor Košutič. Svojo nalogo si je sam začrtal v sledečih besedah: »Trudil se bo, da v borbi za velike narodne in socialne ideale zbliži mesto in vas in da iz vsega hrvatskega naroda, kmetov, delavstva, meščanstva in narodnega izobraženstva, napravi neprodorno fronto, ki je ne bodo premagala niti peklena vrata.« Prinašal pa bo v prvi vrsti članke o Stjepanu Radiču, »nepozabnem učitelju in voditelju vsega hrvatskega naroda.«

d Odmev volilne borbe. Te dni so se zagovarjali pred sodiščem v Celju Košak Fran, Vipotnik Albin in Bevc Anton, katere je obtožilo drž. tožilstvo zaradi razširjanja volilnih letakov v Grižah pred občinskimi volitvami, ki so bile dne 25. okt. pr. l. Na letakih ni bila navedena tiskarna, ki jih je tiskala. Vsebinska letakova je bila lažnjiva in strupena gonja zoper vlado in dr. Korošca. Obtožence je zagovarjal narodni poslanec, odvetnik g. dr. Dobovišek, ki je izjavil, da je letak sestavil on. Vsi trije obtoženci so bili obsojeni vsak na 480 Din kazni ali 8 dni zopora in na povračilo stroškov kazenskega postopanja. Ker so obtoženci dejanje priznali in ker do sedaj še nobeden izmed njih ni bil obsojen, jim je sodišče izvršitev kazni odložilo za dobo dveh let.

d Še ena posledica volilne borbe. Dne 25. oktobra so imeli v Limbušu pri Mariboru volitve. Ker je bil položaj pred voliščem zelo napet, so se pripeljali z mestnim avtobusom v Limbušo orožnikom na pomoč štirje policijski stražniki iz Maribora. Ko so se zvečer zo-

Nekaj o delomržežih

Delomržeži so in bodo obstojali. Nesreča naše dobe je samo v tem, da je številko zelo naraslo, ker so se nekateri brezposelni počasi navadili na brezdelje in vztrajajo v njem tudi, ko jim tega več ni treba, to je, če se jim ponudi zaslužek. Taki delomržeži so največji škodljivci pravim brezposelnim revežen, ker pade njihova senca tudi nanje. Rdeča »Delavska Politika« piše o delomržežih, kot da je pri nas ni. Vemo, da tako postopanje rdečkarji le zaradi javnosti širijo, ker hočejo veljati na vsak način za najbolj socialne, med štirimi očmi pa tudi oni dajo stvaren odgovarjajoč naziv. Sicer pa vemo, kako postopajo z delomržeži v rdeči Rusiji, kjer so mnogo manj prijazni z njimi kot pa na ljubljanskem magistratu. Tam pridejo delomržeži v prisilno taborišče, pa tudi pred hladno cev, če so nepoboljšljivi v svoji slabosti.

pet vračali z avtobusom v mesto, je priletelo pred Studenci v voz kamenje. Debel kamen je prebil šipo ter zadel stražnika Vrbnjaka v glavo. Stražniki pa so tem šalam napravili hitro konec in storilec se je znašel te dni pred malim senatom. Je to 26-letni Viljem Gorišek iz Studencev, ki je izjavil, da je metal kamenje v vinjenosti. Dobil je 9 mesecev strogega zopora. — V ljubljanski okolici pa kamnometalcem ne pridež tako hitro na sled. So bolj izvežbani v svojem »poslu«.

d Nova dr. Mačkova izjava. Dr. Vladko Maček je dal za božično številko belgrajskega dnevnika »Pravda« izjavo, v kateri je dejal, da ne odklanja pogajanj z JRZ, vendar bi se mu zdelo škoda časa, če bi ti razgovori potekali tako, kakor so doslej z drugimi. Če bo prišlo do odločilnih razgovorov, jih bodo v njegovem imenu vodili najbrže isti ljudje,

kakor so jih s srbskim delom združene opozicije. Dr. Maček je pozdravil tudi prijateljsko pogodbo med Jugoslavijo in Bolgarijo z željo, da se ta sporazum kmalu razširi še na gospodarsko sodelovanje. Po njegovem mnenju je treba ustvariti gospodarski blok, kateremu bi se potem pridružile tudi Rumunija, Českoslovaška, Poljska in Madjarska. To bi bil gospodarski blok agrarnih držav. Glede Rusije pa je dejal, da je to vprašanje časa. Rešitev tega vprašanja bo prinesel že čas sam.

NESREČE

d Podtaknjen ogenj. Na gospodarskem poslopju Martina Tamše v Vrhah pri Mariboru je izbruhnil požar, ki je poleg poslopja upepelil večje množine sena, slame in detelje, razno gospodarsko orodje in 5 kokoši. Škoda znaša 42.000 Din. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen.

d Vnelo se je gospodarsko poslopje posestnika in mizarja Jožefa Kušarja na ljubljanskem Barju. Zgorel je dvojni kozolec in prizidana delavnica.

d V soboto ponoči je gorelo pri posestnici Mariji Ložarjevi pod. pri Milavcu v Zalogu. Pogorela sta dva skednja in stara hišica ter obilo mrve in druge krme. Pravijo, da je bila posestnica zavarovana za 23.000 Din. Škoda pa je seveda mnogo večja.

d Saje se se vnele v hiši posestnika Alojza Valherja na Velikem Boču pri Selnici. Od saj je začela goreti še streha ter svinjaki. Ogenj je uničil ostreže na hiši, žitnico in razni inventar, poginilo je 15 kokoši. Škode je 16.000 din.

d Pri kopanju je zasul gramoz 32-letnega hlapca Ivana Potočnika, zaposlenega na Jesenicah. Potočniku je zlomilo obe nogi ter mu povzročilo hude notranje poškodbe. — S podstrežja je padel in si zlomil na dveh kra-

RAZNO

Kneza so odtehtali v zlatu. Indijski knez Aga Khan je pred tednom praznoval 25-letni vladarski jubilej. V njegovi domovini velja običaj, da odtehtajo kneza-jubilanta v srebru ali zlatu, ki se nato razdeli med uboge. Aga Khan je star 61 let in je močne rasti. Odtehtali so ga na njegovo željo v zlatu, katerega vrednost predstavlja okroglo milijon avstrijskih šilingov. Zlato so nato razdelili med reveže. Ker je bil knez dober prijatelj angleškega kralja Jurija, je odpravdal ostale svečanosti Aga Khan je potomec turškega preroka Mohameda, hkrati je med najbogatejšimi ljudmi na svetu. Iz kneževine mu letno doteka okoli 20 milijonov avstrijskih šilingov. Živi običajno v Parizu in Londonu ter se najraje posveča konjskim dirkam. Sam ima hlev, v katerem stojijo konji, v skupini vrednosti 40 milijonov šilingov. Ob vsem ogromnem premoženju pa zasluži še ob konjskih dirkah prav lepe denarce. Sam se je izjavil, da se v njegovih rokah vse spremeni v zlato.

L. Ganghofer:

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja
Postlovenil Blaž Poznič

»Tako bi torej tudi tisti ne bil tvoj gospod, ki je vseh ljudi gospod, vsega življenja Stvarnik in Ohranjevalec? Tisti Eden nad nami?«

»Ta?« Zamišljeno se je ozrl Zigenot proti sinjemu sončnosvetlemu nebu. »Da, da, tega pa že priznam za gospoda... če je tisti, ki ga oznanja stari Hiltišalk v Melinjem logu. A skoro sem vere, da sta dva tam gor: eden Hiltišalkov in drugi... tisti, ki je o njem govoril oni sušec le-tam.« Zigenot je pomignil z glavo proti gozdu, kamor je bil izginil oče Valdram. »Tak, ki plaši konje in spravlja v jezo ženske, če se govori o njem! Tega prepuščam vam, sam se pa rajši držim onega, ki ga oznanja Hiltišalk. A zdaj dovolj, moram za svojim poslom.« Molče je prikimal v pozdrav, potegnil odico skozi prste in krenil proti Ahi.

»Cepec ti tak, neprijazni!« je godrnjal Švajker; vendar so izdajale njegove oči, da je le nerad videl odhajati ribiča. »Mar naj stopim za njim?« je vprašal meniha. In ne da bi čakal na odgovor, je zaklical za ribičem, ki je izginjal med grmovjem. »He, ti, še besedico...«

Toda Ebervajn ga je ustavil. »Pusti ga! Če bočemo tega pridobiti, moramo čakati ugodnejše ure.« Okrenil se je in pogledal v smer, kamor je bil odšel Valdram. »Prva njegova beseda,« je zašepetal predse, »in že mi je zasenčila svetlo pot!«

Švajker je stal še vedno sredi trate, povešal glavo na stran in gledal v grmičevje, kamor je bil izginil

Zigenot. Tedaj ga je poklical brat Vampo: »He, Švajker, pridi no sem pa žuri sel!« Odšel je k ognju, kjer se je Vampo z očmi in tlesknil z jezikom, »biti morajo v njem jal z raznjem in pečenko.

»Stopi sem in vrtil še trenutek, bo kmalu mehko. Spregovoril bi rad besedico z ribičem.«

»Ti? Z ribičem?«

»Da. Iz njegovega legviča kaplja,« je pomežiknil Vamčo z očmi in tlesknil z jezikom, »biti morajo v njem tudi ribe!« Z obema rokama si je privzdignil habit in stekel čez kamenje; urno smukajoč skozi grmovje, je zapazil ribiča, baš ko je kanil deti lagvič na tla, da bi vrgel trnek. Urno menceaje z rokami, smehljajoč se in pritrjajoč z glavo, je stopil brat k njemu. »Blagoslovi te Bog, moj sin!«

Zigenot je debelo pogledal. »Kaj hočeš?«

Vampo je pomežiknil, skoro do ušes so se razlezla njegova smejoča se usta, in medtem ko je potrkal s prstnim členkom na lagvič, je vprašal: »Ali si danes že kaj ujel, moj sin?«

»Sin sem svojega očeta in svoje matere, ne tvoj. Ujel pa sem, ker sem lovil.«

»Ujel? Tako, tako? Lepe ribe?«

»Drobiža ne lovim!«

»Seveda, seveda, si pač pravi ribič, kajne? Ujel si, praviš? Tako, tako. Pokaži vendar!« Vampo je hotel seči po lagviču, toda Zigenot je zastavil protico. Z vzdihom je prekrizal brat roke pred seboj in pogledal ribiča, z očmi polnimi globoke žalosti. Tedaj se je moral Zigenot nasmehnit. »Pa poglej!« je rekel in dvignil lagvični pokrov. Urno se je brat sklonil z nosom prav do odprtine. »Aj, aj, tu pa gomazi hrbet pri hrbtu!« Zravnal se je in obraz mu je žarel. »Zdaj povej, moj

jih roko 12-letni Franc Čeh, sin posestnika v Spubliji pri Ptuju. — V železniških delavnicah v Mariboru je padel velik hlood na nogo 27-letnemu ključavničarju Avgustu Meleju iz Texna ter mu zdrobil kost.

d Oni ponedeljek je bila naenkrat vsa v plamenih Murnova hiša na Sveti Planini. K sreči je vleklet veter od severa, drugače bi bil v največji nevarnosti tudi Počivavškov hotel in obenem tudi cerkev.

d Otroek je zgorel a hišo vred v Melini pri Cakovcu. Požar je zajel hišo iznenada, pa tudi vzroka za požar še niso dognali. Ker so bili vsi presenečeni, so pozabili na fantička, ki je spal v sobi. Ko so ga našli, je bil že mrtev.

d Iz struge Ljubljanice se potegnili pod Štepanjo vasjo truplo Ivana Kregarja iz te vasi. Preiskava je ugotovila, da je pokojni Kregar na večer, ko je izginil, šel proti domu in da je na poti našel smrt v Ljubljani. Ni pa še popolnoma jasno dognano, ali gre za nesrečo ali nasilno smrt.

d Popolnoma je salepel brezposelni delavec Matej Fugina iz Brinovega v Beli Krajini. V gozdu je s tovariši razstreljeval čoke, pa mu je nenadoma ves naboj vrglo v obraz.

d Če mačka zdvija. Vrata v mlekarno v Kulhanovi ulici v Zagrebu so bila odprta. Na pragu se pojavila mačka. Gospodar jo zapodi, toda mačka se zapodi v gospodarja in ga ugrizne v roko in opraska. Gostje, ki so bili v mlekarni, so prestrašeni pobegnili na cesto, splašila pa se je tudi mačka in skozi okno ušla v kletno stanovanje. Tu je ležala bolna žena, ob njej pa je mož pripravil zdravila. Ko je videl mačko na oknu, jo je seveda zapodil. Toda mačka je skočila na posteljo in spraskala ženo. Ko pa jo je hotel mož odpoditi, se je zagnala še vanj in ga ugriznila. Sosodje pa so bili zaradi vika in krika takoj na mestu in so mačko spretno spravili v kot

in jo ogradili z drvmi, da ni mogla pobegniti. Poklicali so kosačca, ki jo je z veliko težavo spravil v kletko. Ko so mačko pregledali, so ugotovili, da je bila stekla. Vse ugriznjene so cepili s serumom proti steklini.

d Zalestem koncu žganjekube. V Spodnjem Partinju v občini Jurjevski dol v Slov. goricah se je pripetil slučaj, ki je zahteval človeško življenje. V teh krajih je sedaj doba žganjekube, ker so ljudje vsa druga dela še opravili ter imajo več časa. Zalibog so pa take prilike dostikrat usodne, kor se zbira pri žganjekubi mlado in staro iz okolice ter kroži med obiskovalci prav pridno kozarec z vročim žganjem. Tudi v Partinju so se zbrali fantje iz okolice pri kmetu, ko je kuhar žganje ter bedeli poleg kotla čez polnoč. Med njimi sta bila tudi 30-letna Rudolf Zvalkar in Albin Senekovič. Z dragimi obiskovalci vred sta se opila ter je nastal med obema v pijanosti prepir. Naposled so ju pregovorili, da sta odšla. Na poti proti domu pa je Zvalkar z ročico potolkel do smrti Albina Senekoviča.

d V loncu z vrolo vode je padel. V hiši delavca Franca Štrca v Printovcu v občini Sv. Kungota se je dogodila nesreča, katere žrtev je postal 18 mesečni delavec sinček Adolf. Fantek je kobacal po kuhinji in dospel do lonca z vrolo vodo, ki je bil postavljen na tla v bližini peči. Malček se je nekaj časa motil z loncem, kar naenkrat pa je padel vanj in pri tem dobil hude opekline. Otroka so takoj spravili v Maribor, kjer so v neki lekarni kupili zdravilo proti opeklina. Po povratku domov pa je otrok zaradi hudih opeklin kljub zdravilom umrl.

d Ker je za lase potegnula s plesa. Na novega leta dan so se v Remetincu pri Zagrebu krvavo stepli. V gostilni je bilo novoletno veselje, udeleževali so se ga oženjeni in neoženjeni. Tudi oženjeni Stjepan Barkovič je zaplesal z mlado hčerko svojega soseda.

Ko je še plesal, je pridrvela v gostilno Stjepanova žena in začela mladenki groziti na vse načine, češ da ji zapeljuje moža. Nazadnje je akočila k njej in jo za lase potegnula iz plesa. Tako je bila razjarjena, da jo je začela praskati tudi po obrazu. Mladenkin oče se je potegnil za svojo hčerko in sunil napadalno v stran, a Barkovič se je zavzel za svojo ženo, čeprav je ona povzročila ves prepir. Barkovič in mladenkin oče pa sta se ponovno spoprijela, pri čemer se je zabliakal nož in padla smrtna žrtev. Barkovič je dobil nož v srce.

NOVI GROBOVI

d Slomškova birmanka umrla. Na Pobrežju pri Mariboru je umrla v visoki starosti 87 let zasebnica Marija Bghm. Pokojnica je birmal veliki naš škof Slomšek, ki je obiskal nekoč tudi njeno mater na Pobrežju, ko je bila na smrtni postelji. O tem obisku je pokojnica velikokrat pripovedovala.

d O, le klečite, le molite! V Stepanji vasi so pokopali posestnika Janeza Kregarja. — V Celju so položili v grob Marijo Komel. — V Svetinjah so položili k večnemu počitku posestnika v Zerovincih pri Ljutomeru Aleksandra Hedžeta. — Na Uncu pri Rakeku je umrla Marija Babuder roj. Gregorčič. — V Račni so spremili na zadnjo pot Marijo Zajec. — V Primskovem pri Kranju je odšel po večno plačilo tamošnji šolski upravitelj, 57 letni Viljem Zirkelbach. — V Ljubljani so pokopali Terezijo Zupančič roj. Hren, vdovo po obrtniku 87 letno Mrvar Jožefa, Aleša Strniča, nadarvodnika drž. železnice v p. Ludvika Drexlerja, vdovo po strojevodji Vodnik Marijo, stavbnega svetnika Kirschlgerja Morica in 77 letnega posestnika in strojevodjo drž. žel. v p. Babnika Karla. Daj jim, Gospod, večni mir!

sin... Tedaj se je spomnil, kako ga je Zigenot zavrnil. Zaupljivo ga je potrepal po rami. »Poglej, meni že smeš dovoliti, da te tako imenujem. Saj bi lahko rekel: tako govori Cerkev s svojimi otroki. A ti raje pravim: poglej, dragi ribič, mar nisem tako star, da bi ti lahko bil oče... in ali nisi tako mlad, kakor bi utegnil biti moj sin, če bi ga imel? Kajne? Torej, zdaj povej, moj sin, kaj bi bilo, če bi mi za prijazen Bog povrnil odstopil od svojega plena nekaj repčev? Hm?«

»Rib bi rad? To bi pa mogel krajše tudi povedati.«

»Dolgo ali kratko... kaj bi dejal?«

»Nič! se je nasmehnil ribič; čim dlje je motril brata, tem bolj mu je ugajal. »Na ribe tu čaka gospod Vace, objubil sem mu postrvi za večerjo.«

»Gospod Vace? Aj, aj, aj! Vampo je ošill ustnice, kakor bi nameraval zažvižgati. »Gospod Vace! Čul sem že o njem! Ta torej, ta naj dobi vse lepe ribe za večerjo? A poglej, za nas je čas, da bi sodli h kosilu... in nimamo drugega, ko hudo lačne želodce in droben košček mesa. In poldne je pred večerom, poldne je zdaj! Zato pa spregovori pametno besedo, reci: daj!«

»Beseda ti pa teče! A kdo si prav za prav?«

»Kdo sem? Dobri pobožni brat Vampo sem, zvest hlapec Cerkve.« Brat se je prijel za pas in pogledal prijazno, kar najbolj je mogel. »Poglej me, ribič... če te tako lepo prosim, mar moreš reči: ne?«

»Pa vzemi! se je zasmehal Zigenot, »Mene ni še nihče prosil zaman.« Obrnil je lagvici in z debelim curkom vode je zdrknilo v mah do dvajset najlepših postvri in se srebrnosvetlo premetavalo sem in tja.

Brat Vampo ni vedel več, kam naj seže s svojimi rokami. »Aj, aj, aj!« je bilo vse, kar je mogel spregovoriti v svojem veselju. Ni videl, da je Zigenot smeje

se odšel, ni mislil na pozdrav in zahvalo, vrgel se je na zemljo, in žmuk! žmuk! so izginjale capljajoče ribe v privihani habit. »Aj, aj, aj!« Brat je skočil na noge in stekel proti ognju; tam se je mogočno razkoračil pred Ebervajnom, mu pokazal funtno postrv ter smeje se vzkliknil žarečega obraza: »Poglejte, gospod, to je prvi davek, ki ga je pobral naš samostan v Berhtesgadenu!«

Ebervajno se je nasmehnil, in za njim je izpregovoril robat glas: »Dober začetek! Le pridno pobirajte! In naj vam tekne, kar so še pustili za seboj gospod Vace in njegovi sinovi!« Medtem ko je brat Vampo žurno odhitel k ognju, se je mož teh besed, postaven vojščak, spustil ob Ebervajnu na akalo. Bil je gospod Friderik Havnsperk, kastelan saleburškega nadškofa. Osivela kozja brada je še daljšala trdi, koščeni obraz, v katerem se je iskriko dvoje sivih, ostrih oči; na pasu je nosil širok meč, bodalo na železni verižici in pod usnjatim sukničjem zelene barve je rožljala verižna srajca. »Pošteno sem zablodil zaradi vas,« je v smehu dejal Ebervajnu. »Naveličal sem se čakanja doli pri vodi in sem vam hotel jezdit malo nasproti v hrib, v zaraslem gozdu sem pa izgrešil stezo, in če ne bi bil prišel hlapec in se drl ko jastreb, kdo ve, kdaj bi bil našel zopet pravo pot.«

»Zal mi je, da sem vam s svojo mudnostjo napravil take težave,« je rekel Ebervajnu. »Toda če bi vedeli, kaj sem vse zvedel in videl... oprostili bi mi.«

»Oprostim vam za vsak primer. Toda sedaj na dan z besedo, gospod pater... ali...« Kastelanove oči so se zožile in okoli ust se je utrnul komaj opazen smehljaj. »Ali pa moram že reči: gospod prošt? Torej pripovedujta, kako vam uguja detelica, ki ste si jo ogledali z vrha doli?«

Bančni slugi v cilindrih. Na londonskih ulicah lahko vsak čas vidi moža, ki so sicer preprosto občešni, na glavah pa nosijo svetlo-črne visoke cilindre. Na začudenje ti razložijo, da so navadni bančni slugi in da obstoji njihova naloga v tem, da prenašajo večje ali manjše denarne vsote iz banke v banko. Cilindri imajo čisto praktično pomen: ljudstvo opozarja na svoje nosilce. S tem hočejo previdni bančniki doseči, da splošna pozornost, ki jo vzbujajo slugi v črnih oblekah s črnih cilindrih, odvrača zločinske roke od njihovega denarja.

Leta 1935 se je v Združenih državah ameriških na razne načine smrtne ponesrečilo 101.000 oseb, ranjenih je bilo pa o milijonov 720.000.

Prvo knjigo v angleščini je tiskal in izdal leta 1476 William Caxton v Bruges, Belgija. Dve leti za tem je čele začela neta tiskarna obratovati na Angleskem.

Prazna tožba. »Kje sem imela glavo, ko sem vraga takega grobijana kot si ti?« — »Na moji rami, draga ženka.«

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

Ze pet dni traja velika ofenziva nacionalističnega generala Franca proti Madridu. Bele Francove čete so dosegle severno in severozapadno od Madrida lepe uspehe in sicer po zelo krvavih bojih. Beli kakor rdeči se bore z brezprimerno hrabrostjo in požrtvovalnostjo, uporabljajo pri tem najnovejša orožja, ki si ga je v zadnjem času izmislila in udejevala strašna vojna tehnika.

Na morju imajo beli vsekakor premoč, zakaj z uspehom so položili pred pristanišča, ki so v rdečih rokah, številne mine in nemoteno pregledujejo ruske in druge ladje, namenjene v španska pristanišča. Razne inozemske vlade sicer vlagajo pri nacionalistični vladi v Burgosu ugovore, pri katerih pa je doslej tudi ostalo.

V Španijo še vedno prihajajo prostovoljci tako v pomoč rdeči vladi, kakor tudi v podporo nacionalistom. Tako se dogaja pred Madridom, da Anglež ubija Angleža, Italijan Italijana, Nemec Nemca itd. po vrsti naprej, morda celo »Slovenec Slovenca brata«.

Bolj kakor vse drugo pa je razburila Anglijo in Francijo vest, da je v zadnjih dneh poslala Nemčija več bataljonov tudi v Španski Maroko, kjer delajo baje Nemci obrambne utrdbe gotovo ne zato, da bi si španski ali morda celo francoski Maroko podjarmili, ampak iz previdnosti, da bi med uspešnim prodiranjem generala Franca pred Madridom njegovi nasprotniki ne delali zmešnjave v afriško španski koloniji, kamor je poslala svetovna sovjetanija svoje hujškatke.

Ko to pišemo, se vrše pred Madridom zelo zelo krvavi boji. Da položaj za rdeče ni znan, kaže poročilo rdečega obrambnega odbora od 10. januarja, ki priznava izredno opasni položaj. Na zahtevo tega odbora mora takoj zapustiti Madrid vse civilno prebivalstvo, razen moških, starih od 20 do 45 let. Kdor bi od civilnega prebivalstva ne sledil tej odredbi, se bo smatral kot puntar, ki spada na drugi svet. Inozemski opazovalci sklepajo, da so nacionalisti v okolici Madrida rdeče odločilno potolkli in da stojimo pred novimi strašnimi uličnimi borbami, ki bodo morda končoveljavno odločili usodo tako zelo prizadetega španskega prestolnega mesta.

ITALIJA

s Huda nesreča na morju. Dne 10. januarja ob 8 zjutraj je prišlo pri Dugem otoku v bližini Tajere do hude nesreče na morju. Italijanska tovorna ladja »Morea« je zadelo ob drugo italijansko ladjo »Ubertas« (1500 ton), in se takoj potopila. Posadka »Morea« je rešila moštvo ponesrečene ladje ter se je vrnila v Trst. Kapitan ladje »Morosini« je sporočil to vest v Splitu najprej italijanskemu konzulu, od kjer se je naglo razširila. Potopljena ladja »Ubertas« je last družbe Lloyd Triestino (Cesulich). Nesreča se je zgodila pri svetilniku Luzziate. Po vestih iz Dubrovnika se je zgodila nesreča tudi laški ladji »Belvedere«. Močan vihar je odtrgal verige od sidra, ki je

ostalo v morju. Ladja je nato nasledila in so jo izvlekli žele naslednji dan. — Iz Abesinije sta se vrnila po končani vojni dva fanta iz Vodice, Može Josip (Suštarjev) in Ivančič Josip Bráljančev). Nekoliko pregostobesedno sta pripovedovala o svojih abesinskih doživljajih po vsej okolici, ki se je zanimala za novice. Za to je zvedela policijska oblast, ki je oba mladeniča odvedla v zapor, kjer čakajo sodnijskega postopka. — V Modrejah pri Sv. Luciji je zgorela hiša Ivana Valentinčiča, v Bukovici pa senik Preglja Josipa. — Vladimir Ličan je orožnikom pobegnil potem ko jih je v pretepu poškodoval. Doma je iz Rifeberga in je bil zaradi nekega dejanja poklican na orožniško postajo. Sledil je orožnikovem pozivu, toda na postaji se je začel, kakor poroča »Popolo«, nasilno obnašati in mu je končno uspelo, da je ušel. Orožništvo Vladimirja sedaj pridno išče in je izdalo potrebna navodila vsem obmejnim postajam — Za župnega upravitelja v Dolini pri Trstu je bil imenovan g. Placid Sancin, do sedaj kaplan v Postojni. — Smodlak Avgust je bilo ime mlademu možu, ki je bil dne 25. novembra od karabinerjev ustreljen v bližini Doline, ker ni imel luči na kolesu. Zapustil je vdrvo z majhnim otrokom. — Tečaj za širarstvo so v velikem obsegu uvedli po vsej Tolminski kotlini.

BANKA BARUCH

11, Rue Aubcr. Paris (9^e)

Odprema denar v južni Avlijo
za hitreje in po najboljšem dovoem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkvalitetneje

Poštne uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune.
BELGIJA: No 2064-61 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-91 Paris. HOLANDBA: No 1458-66 Rotterdam. LUKSEMBURG: No 1067 Luxembourg.
Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

Palača z 1700 vratni. To bo poslopje Zveze narodov v Zenevi. Generalno tajništvo samo bo zasedlo 400 sob, katere zapirajo vrata iz poliranega jekla. Sobe in ostale prostore so opremile posamezne države. Glavna dvorana bo 40 m dolga in 40 m široka ter bo imela prostora za 200 ljudi. Za knjižnico je daroval milijonar Rockefeller 100.000 knjig. Poslopje ima 21 dvigal, 1000 telefonov, 250 km električne žice, 668 stranišč. Na tleh se nahajajo linoleji, 23.000 kvadratnih metrov velik. Samo priprava za zračne glavne gvorane je stala milijon frankov, seve spušča pozimi topel, poleti hladen zrak v sobo.

Dober ribič. »No, dečko, koliko rib si že ujel?« — »Ce ujameš to, ki zdaj prijeme in še dve, bom imel tri.«

Pridni Janko. »Janko, kam je izginal štrukelj, ki je bil prejle na tem krožniku?« — »Dal sem ga lačnemu dečku, mamica.« — »Priden si, Janko. Kdo pa je bil ta deček?« — »Jaz, mamica.«

Poceni plašč. »Koliko je večjal tvoj novi plašč, Mica?« — »Kot maj tri solze.«

Ebervajnovi oči so sijale; nič se ni menil za prikriti zasmeh v kastelanovih besedah in gladko mu je tekla beseda, ko je začel pripovedovati...

Medtem se je brat Vampo z nepočakano vnemo in ko blisk urnimi rokami sukal pri ognju; zdaj je skočil k raznju, nato zopet h kotlu, v katerem je dušil ribe. Pri tem je našel za vsakega hlapca kako opravilce; brenčati so morali sem in tja kakor čmrlji. »Le znojite se, danes je zame še dobro, če se je hihetal.« »Ko bo stal naš klošter, bom moral delati vse sam!«

Blizu v gozdu je mogočno odmevala sekira; pela je v roki brata Švajkerja, in kamor je udaril, so letele iveri in padala mlada drevesca. Kmalu je pritorvil iz gozda skladanico debelega golovja; štiri goli je zabil v zemljo in položil nanje kamnito pločo za mizo; ob njej je napravil dve majhni klopi. Cim je bil z delom pri kraju, je privihral brat Vampo, pogrnil mizo z belo hodnino, dal nanjo tri lesene krožnike, žlice in nože, in poleg vsakega krožnika majhno, rdeče zarobljeno brisačo.

Švajker je ostrmel: »Odkod si pa vzel vso to gosposko ropotijo?«

»Sinoči sva se zmenila za njo z obednim strežajem v Saleburgu.«

»In kaj si mu dal za vse to?«

»Litanije da bom zmolił zanj.«

»In si jih že zmolił?«

»Kdaj sem pa utegnil? Ponoči sem moral spati, vse dopoldne hoditi, in zdaj imam vendar polne roke dela!« Še enkrat se je ozrl po mizi in odhitel zopet k ognju.

S pošev nagnjeno glavo je gledal Švajker za njim. »Če ta ne bo pozabil na obljubljeni litanije, naj bom Jur. Rajši bom kar jaz opravil zanj.« Pokrižal se je, skle-

nil roke in polglasno momljaje: Kyrie eleison... odšel v hosto.

Brat Vampo je medtem pobral postrvi iz kotla, jih razvrstil lično po leseni plošči in jih, ker ni imel nič boljšega, okrasil z vencem smrekovih vejic. Odnese! je podstavek na mizo in odšel nato klicat oba gospoda, ki ju je našel v vročem razgovoru. Ebervajnov obraz je bil razburjen in gospod Havnsperk je bil očitno slabe volje. Brat se je poklonil, da bi se kuhar vojvodskega dvora ne mogel nič boljše, in spregovoril: »Miza je pogrnjena, naj gospodomá dobro tekne!«

Gospod Havnsperk je šinil pokoncu. »Prva pametna beseda, ki jo čujem!« In obrnviši se k Ebervajnu, je dejal med smehom: »Pojdiva, pater, sedaj naj počivajo jeziki in meljejo zobje!« Odšel je k mizi.

»Kje je Valdram?« je vprašal Ebervajn.

Brat Vampo je stekel, da je plahutala kuta. Kmalu se je vrnil in sporočil, da oče Valdram ne bo jedel, ker da mora moliti.«

Molče se je obrnil Ebervajn proti mizi, sklenil roke in pričel šepetaje moliti; gospod Havnsperk se je hladno nasmehnil, vendar se je odkril, malo stran sta molila oba redovna brata in hlapci. Čulo se je samo žuborenje Ahe, prasket gasnočega ognja in pritajeno žumenje, ki ga je budil rahli vetrc v vrhovih dreves. Potem so sedeli in jedli; gospoda pri mizi, Švajker in Vampo ob ognju, hlapci globlje v gozdu. »He, brat,« je zaklical gospod Havnsperk. »Zejen sem, prinesi kaj pijače!«

Vampo je odhitel in se vrnil s težkim vrčem. Gospod Havnsperk je dvignil pokrov. »Voda? Pojdi a tem, brat! Vina sem! Pri tovoru sem videl sodček. Nastavi ga!«

NEMCIJA

»Berlinski časopis »Berliner Börsen-Zeitung«, ki ima zelo ozke zveze z nemškimi vojaškimi krogi in tudi z nemškim zunanjim ministrstvom, piše o španskem vprašanju ter o stališču Nemčije. List povdarja, da nima Nemčija namena, da bi si ustvarila v Španiji operacijsko točko ali da bi iz Španije ven nameravala kakšen vojaški podvig. Namen Nemčije je samo ta, da se prepreči, da bi se v Španiji ugnedel boljševiški polip, ki bi potem segal po drugih državah. — Hitler odloži predsedstvo vlade in bo ostal samo vodja države. Za predsednika nemške vlade pa bo najbrž imenovan general Göring.

AVSTRIJA

»Nova maša v Rožku« je bila izreden narodni praznik. Ze to je bilo edinstveno, da ne je vršila sredi zime, kar se pač le redko pripeti. Kljub mrazu je bilo razpoloženje nepregledno množice prav vigradno. Svečan je bil že sprejem novomašnika-rojaka frančiškana o. Bertranda, sina ugledne Prosenove družine v Spodnjih Goricah. Poleg številnega ljudstva je prišlo iz vseh krajev slovenske Koroške 12 duhovnikov in 7 bogoslovcev. Slavnostni pridigar je bil znani misijonar frančiškan o. Odilo. Novi sv. maši je sledila srebrna poroka novomašnikovih staršev. — Kap je do smrti zadela Stefičevo Uršulo v Drveših vasi. — V Gospodu je zaspala Kotnikova mati v Vogrčah. — Do 1. maja so zaprte ceste: ljubelska od Ridovca, belska od orožniške vojašnice, podkorenska od Rikorje vasi do meje. Dovoz drv je dovoljen. — Znani ugledni zdravnik iz Bele dr. Gross bi bil domala postal žrtve prometne nesreče. Na gladki cesti iz Velikovca proti Sinči vasi mu je ob drčanju avto zadel ob obcestni kamen ter se pre-

vrnil, dr. Gross pa je ostal nepoškodovan. — Na progi Labud-Wolfsberg je padel iz vlaka sprevodnik Kettner. Našli so ga pozneje z odrezano nogo mrtvega. — Z zaslužno medaljo je bil od zveznega prezidenta odlikovan pliberski cerkovnik Leskovar. — V Podlublju je umrla 77-letna Katarina Moser.

DROBNE NOVICE

Italijansko sodišče za zaščito države bo delovalo še do leta 1941.

Okrog 5 milijard Din je Nemčija žrtvovala doslej za Francovo špansko armado.

10.000 ton pšenice je kupila Italija na Češkoslovaškem.

Nač milijardo dolarjev znaša proračun ameriškega vojnega ministrstva za l. 1937-38.

Bolgarija namerava skleniti prijateljsko pogodbo tudi z Romunijo in Grčijo.

30 zabojev dinamita je zletelo v zrak v mehikanskem rudniku Chichualhua; 20 ubitih, 200 ranjenih rudarjev.

60% vsega japonskega prebivalstva (40 milijonov!) obdeluje riževa polja.

Na pogreb Friderika Habsburškega v Budimpešti je prišel tudi bivši španski kralj Alfonz.

Nemška vlada izroči angleški vladi načrt za vrnitev nemških kolonij.

30 milijonov protiplinskih mask ima že v skladiščih angleško notranje ministrstvo.

145.000 otrok so obdarile na praznik svetih Treh kraljev italijanske fašistske organizacije.

1.600.000 brezposelnih je bilo ob novem letu v Angliji.

Izvoz orožja je prepovedala vlada Amer. Združenih držav.

Rasa Imruja, ki je v začetku abes. vojne premagal Italijane na severni fronti, bodo konfirirali na nekem italijanskem otoku.

RADIO

od 14. jan. do 21. jan. 1937.

Vsek dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, 13.15 Plošče, 19 in 22 Čas, vreme, poročila. — Četrtek, 14. jan.: 18 Rad. ork. 18.40 Slov. za Slovence 19.30 Nac. ura 19.50 Deset minut za bave 20 Konz. balajk 20.50 Plošče 21.10 Pesmi 22.15 Ura lahke glasbe. — Petek, 15. jan.: 11 Šolska ura, 18.20 Plošče, 18.25 Noga las, 18.35 Plošče, 18.40 Francosčina, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zanimivosti 20 Vesela nar. pesmi, 20.45 Prenos iz filharmonične dvorane, 22.15 Naše pesmi 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 16. jan.: 18 Radijski ork., 18.40 Razgled v delavnico naravoslovca 19.30 Nac. ura 19.50 Pregled sporeda, 20 O zunanji politiki, 20.20 Pisan večer, 22.15 Veseli zvoki. — Nedelja, 17. jan.: 8 Telovadba, 8.30 Koncert, 9 Čas, poročila, spored, 9.15 Koncerti, 9.45: Verski govor, 10 Prenos cerkvene glasbe, 11 Za mladi svet, 11.30 Otroška ura, 12 Rad. orkester, 13.15 Plošče po željah, 16 Dekliška ura, 17 Kmetijska ura, 17.30 Sramli igrajo, 18 Polat na luno — vesela igra, 19.30 Nac. ura, 19.50 Slovenska ura 20.30 Koncert pevskega zbora »Ljubljanski Zvon«, 21.15 Plošče, 22.15 Radijski jazz. — Ponedeljek, 18. jan.: 18 Zdravniška ura, 18.20 Plošče, 18.40 Slikar Janez Subic, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Francoske opere, 21 Plošče, 21.15 Večer god. kvarteta, 22.15 Lahka glasba. — Torek, 19.50 Pregled sporeda 20 O zunanji politiki 20.20 19. jan.: 11 Šol ura 18 Rad. ork. 18.40 Vrgoja volje in značaja 19.30 Nac. ura 19.50 Zab. zvočni tednik 20 Skladbe V. novaka 21.30 Podoknice 22.15 Lahka glasba. — Sreda, 20. jan.: 18 Knežica Dragutana, mladinska igra, 18.40 Pravna ura, 19.30 Nac. ura, 19.50 Uvod v prenos, 20 Prenos opere iz ljubljanskega gledališča.

n Duhovne vaje za žene bodo v Domu Devico Mogočne v Ljubljani (Lichtenturnov zavod) v dneih od 23. januarja zvečer do 27. januarja zjutraj. Oskrbnina za vse dni 100 Din. Priglasite se na naslov: Lichtenturnov zavod, Ljubljana, Ambrožev trg.

n Pogrobita se Marjanca Malavališ iz Smrečia št. 30, občina St. Jošt, in Marjanca Jensenovec iz Podilpe, po domače Stantova, oba okoli 30 let stari, iz vrhnjskega okraja. Odšli sta na Stefanovo od doma neznanu kam in se doslej še nista vrnili. Prosimo, kdor bi kaj vedel, kje se nahajata, naj javi na občino St. Jošt pri Vrhniki.

W. Houff — I. O.:

Pravljice

Vojvoda je bil zelo vesel. Vse je bil použil, kar je bilo v srebrnih skledah, in si je vprav obrisal brado, ko je vstopil nadkuhar. »Cuj, nadkuhar,« je dejal, »vedno sem bil do sedaj s tvojimi kuharji prav zadovoljen; a povej mi, kdo je danes pripravil moj zajtrk? Tako okusen ni bil še nikoli, kar sedim na prestolu svojih očetov; povej, kako je temu kuharju ime, da mu pošljem nekaj zlatov v dar.«

»Gospod, to je čudna zgodba,« odgovori nadkuhar in pripoveduje, kako so mu zjutraj pripeljali nekega pritikavca, ki je hotel na vsak način dobiti službo kuharja, in kako se je potem vse to zgodilo. Vojvoda se silno začudi, da poklicati pritikavca pred se in ga vpraša, kdo je in odkod. Zdsaj seveda ubogi Jakob ni mogel reči, da je bil začaran in da je služil prej kot ververica. Toda ni se lagal, ko je pripovedoval, da je zdaj brez očeta in matere in se je učil kuhati pri neki stari ženi. Vojvoda ni dalje silil vanj, ampak se je zabaval ob čudni postavi svojega novega kuharja.

»Če hočeš pri meni ostati,« je dejal, »ti dam letno petdeset zlatov, praznično obleko in še dvoje blač povrhu. Zato pa moraš vsak dan moj zajtrk sam pripraviti, moraš povedati, kako se naj kosilo napravi, in se sploh brigati za mojo kuhinjo. Ker dobi v moji palači vsakdo od mene svoje posebno ime, se boš imenoval Nosan in boš zavzemal mesto podkuharja.«

Pritlikavec Nosan pade na tla pred mogočnim

5

vojvodo iz frankovske dežele, mu poljubi noge in obljubi zvesto služiti.

Tako je bil torej malček za sedaj preskrbljen in je vestno vršil svojo službo. Zakaj lahko se reče, da je bil vojvoda popolnoma drug mož, odkar je bil pritikavec Nosan v njegovi hiši. Poprej se mu je pogosto zljubilo, da je skleda ali krožnike, ki so mu jih postavili na mizo, metal kuharjem na glavo; celo nadkuharju samemu je nekoč v jezi vrgel pečeno telečjo nogo, ki ni bila zadosti mehka, s tako silo v čelo, da se je na tla zvrnil in moral tri dni ostati v postelji. Vojvoda je sicer to, kar je v jezi storil, z nekaj pestmi cekinov zopet popravil, vendar pa ni nikoli noben kuhar brez strahu in trepeta prišel k njemu z jedmi. Odkar pa je bil pritikavec v hiši, se je zdelo, da je vse kot po čarovniji spremenjeno. Gospod je zdaj namesto trikrat jedel petkrat na dan, da bi se prav temeljito naslajal na umetnosti svojega najmanjšega služabnika, in vendar se mu ni nikdar jezno nagubalo čelo, ne, vse se mu je zdelo novo, izvrstno, bil je ljudomil in prijazen in od dne do dne bolj rejen.

Cesto je dal sredi obedja poklicati nadkuharja in pritikavca Nosana, posadil enega na svojo desnico, drugega na svojo levo in jima vtikal z lastnimi prsti nekaj griljaljev najslastnejših jedi v usta, milost, ki sta jo vedela oba zelo ceniti.

Pritlikavec je bil čudo mesta. Mnogi so si izprosili pri nadkuharju dovoljenje, da so videli pritikavca kuhati in nekaj najimunitnejših mož je pri vojvodi celo doseglo, da so se njihovi služabniki v kuhinji pri pritikavcu učili, kar mu je prineslo nemalo denarja; zakaž vsak je plačal dnevno pol zлата. In

RAZNO

Plača angleškega kralja. Angleški kralj sprejema letno 742.000 funtov šterlingov. Kralj ima tudi veliko število hiš, baje so njegove cele ulice v Londonu, on je veleposestnik in ima celo vrsto dragoceno; neprecenljive vrednosti. Prestolonaslednik dobiva 245.000 funtov plače. Od države dobivajo visoke vsote tudi ostali principi in prinčice kraljevske družine. Na drugi strani so predvsem kraljevi izdatki izredno visoki, posebno za razne sprejemne svečanosti in dobrodelne namene. Kralj in tudi ostali člani kraljevske družine morajo plačevati dohodniški davek kot ostali državljani.

V dijaškem domu. Mali Janko, prvoočec: »Gospod ravnatelj, ali bi smel ostati doma? Ni mi dobro.« — Ravnatelj: »Kje ti ni dobro?« — Janko: »V šoli!«

Prvič v avtomobilu. Hvala ti, dragi nekak, za obe vožnji. Kako to za obe, striček? Šel sem te pejal samo enkrat. Ne, v resnici si me pejal dvakrat in sicer prvič in zadnjič.

PODOMOVINI

Iz raznih krajev

Ambrus. Zopet je smrt pobrala mladega moža Lovreca Hrovata s Kafa. Tudi ta je prinesel kahi bolezi iz ameriških rudnikov. V kratki dobi je to že četrti primer. Prvi je moral pustiti svojo družino Jakob Mihaš, potem Anton Hrovat in Franc Hočevar, vsi trije iz Ambrusa. Ti trije so dalj časa hirali in bili v postelji. Lovrenc pa ni bil v postelji skoraj nič, le težil je o bolečinah. V soboto zjutraj, skoraj na pragu novega leta, ga je zagnal kašel in bruhanja je kri iz ust in ni bilo nobene besede več. Prav živo čutilo prošnjo, ki jo sicer radi ne vpoštevamo: Nagle in nepredvidene smrti, reči nas o Gospodi Rajni je bil priden gospodar, tudi verke dožnosti je izpolnjeval in se udleževal rad mesečno sv. obhajila v apostolstvu mož, zato upamo, da ni bil nepripravljen. Člani apostolstva so pa spominjajo svelega tovariša pri mesečnem obhajilu in ga ohranimo v blagem spominu. — Sedaj je čas za širjenje dobrega berila. Vse slabo mora proč iz naših poštenih družin, v hišo pa mora priti dobra knjiga in dober časopis. Četudi je stiska za denar, z dobro voljo se tudi to premaga. In tisti denar, ki ga damo za dobro berilo, ni proč vržen. Radovedni smo, kako bo uspela tekma župnij za »Domoljube«. Vsaka slovenska hiša imej »Domoljubac! To mora biti naše goslo

Ribnica. V Jurjevici pri Ribnici je po dolgi in mučni bolezi v 66. letu starosti izdihnil svojo dušo Josip Ožbalt. Bil je priden in varčen gospodar ter veslečan naročnik »Domoljuba«. Zapuščica ženo in 9 otrok. Naj počiva v miru! Zahajoci družini iskreno naše sožalje!

Ribnica. V nedeljo, 3. januarja je umrl v Hrovati pri Ribnici po kratki mučni bolezi 30 letni pesnik Ježef Gornik. Pokojni je bil rojen v Jurjevici v svojih fantovskih letih je vnelo deloval v prosvetnem društvu pri Novi Štini. Bil je tudi član gasilske čete v Jurjevici in bil eden izmed najbolj agilnih članov. Kot rešitelj je bil v raznih deželah. Dalj časa je hodil tudi med naše brate v Italijo, kar so mu pa pred leti radi

njegove nacionalnosti zabranili. Bil je že v mladosti širitelj in naročnik katoliškega časopisa. In ho je pred tremi leti prišel v Hrovače, si je na mah pridobil prijateljev. Delal je kot uravilja ter so bili v kratki dobi že vidni uspehi pridnega gospodarstva. Na njegovi zadnji poti ga je sprejelo lepo število sorodnikov in prijateljev. Zapuščica ženo in dva otročiča. Boži mu Bog milosten sodnik!

Kopani in B. Ana. V nedeljo, 3. t. m. je umrla v Veliki Račni Marija Zajec, stara 59 let. Bolehala je dalje časa, a nihče ni pričakoval, da se bo tako kmalu poslovila od nas. Rajnika Lazarjeva mama je bila vzorna krščanska mati in izredno blagodejna značaja. Gotovo ni v vsem življenju nikomur rekla nikdar žal besede. Vas je živela le za svojo družino. Poznala je samo pot v cerkev in kamor jo je klicala določa. Ker so ji starši zgodaj umrli in je ostala doma za gospodarjino, se je že 16 let stara poročila. Z možem sta celih 44 let živela v najlepšem prijateljstvu in soglasju. Bog je blagoslovil njun srečni zakon z 10 otroci, katerih 9 še živi in ki sta jih vse skrbno vzgajala. Svojo bolezen je popolnoma vdano prenašala in lepo pripravljena odšla po zasluženo plačilo. Kako je bila splošno priljubljena, je pričal njen velik in lep pogreb. Počivalj v Bogu, blaga žena! Preostalih naše iskreno sožalje!

Lučine nad Šketjo Loka. Čeravno ima pri nas skoraj vsaka hiša »Domoljuba«, ne bolj redko oglasimo v svojem listu. Kljub hudi stiski bomo letos število naročnikov še povečali in poskrbeli, da bo izginito vse slabe časopise za vedno iz naše okolice. Kot katoličani ne smemo in ne maramo imeti listov, ki širijo svobodomiselstvo in

nas navdušujejo za ruska in španska uebena. — Zadnje žuse je pri nas polno tatvin. Nad 20 vlovov in tatvin je bilo v par mesecih. Na sunu imajo vsi nekaj nepridipravov, toda dokazati jim je težko. Gotovo je to to, da se tatovi ne rekrutirajo iz družin, ki so verne in ki boro dobro časopise. — V soboto 16. januarja, že bi bilo pa preveč snega, pa prihodno soboto, priredi sadjarska podružnica na Trati važno predavanje o sadjarstvu. Vabijeni vsi mozeje in fantjo-sadjarji. Pa tudi ženskam ne bo predavanje škodovalo! — Pri nas vlinja na občni še zvečnat JNS, ker triletna doba vladanja še ni potekla. Pa bomo tudi tu kmalu naredili red.

Hotedriča. Kakor običajno, bomo tudi letos 17. januarja slovesno praznovali sv. Antona pušč. Ker pade letos ta dan na nedeljo, bosta dve službi bolj: prva ob 7, druga ob 10. Vneti častici in prosilci sv. Antona za zdravje pri prašičkih in živini se vabite v običnem številu. Pripominjamo pa, da letos na ta dan ne bo običajnega plesa: zato naj oni, ki se ne radi plesa prihajali semkaj, letos raje ostanejo doma.

Dobrnice. Odkar naša župnija obstoji, ni bilo v enem letu toliko rojenih kot lansko leto, namreč 105. Bo kljub krizi treba praznovati šole ali pa sezidati novo, za kar se je že stavil predlog v občinskem odboru. Umrlo jih je 35, med njimi nekaj starih korenin. — Dne 9. jan. je umrla v Vapci vasi 52 letni Alojzija Črček, oče desetih delet. Skoro šest let je bil v postelji, sedaj ga je smrt rešila strašnega trpljenja. Večni pokoj! Lansko leto se je ustanovila gasilska četa Vrhe. Da je bila ustanovitev potrebna, se je videlo ob požaru na Kato. — Ustanovila se je tudi knačka zveza, ki pa se ne more prav razviti. Odbor zgrani sel 3. t. m. je bil občni zbor prosvetnega društva. Društvo naj širi izobrazbo med svojimi člani ter vzgoji prave značaje, ki jih ne obrne vsaka sapica.

Trišče na Dolenjškem. Prelep je bil zadnji sveti večer v naši fari. Polnočnica se je vršila v krasno razsvetljeni župni cerkvi. Elektriko imamo napeljana v naši vasi že od Vseh svetnikov, a so doslej gorele v cerkvi le tri luči: na koru in dve pred oltarjem. Na sv. večer pa je zablestel nov lestenec sredi cerkve in luči ob križevam potu ter oba prejšnja lestenca pri velikem oltarju in dva žarneta, tako da je ta večer gorelo v cerkvi 60 žarnic raznih velikosti. Bilo je svetlo kakor podnevi. Notranjostina cerkve je kakor prenovljena, za kar gre hvala poleg g. župniku še velikemu

Reka dela preglavice. Med Argentino in Paragvajem je reka Rio Pilcomayo mejna reka. Tako so določili leta 1879 in sta bili zadovoljni obe državi. Dolgo se ničje brigal za obmejno reko, ki teče po precej pustih krajih. V zadnjem času pa so zemljemerji ugotovili, da je reka stalno menjavala svojo strugo in sedaj sahaja celih 200 km oddaljena od prvotne, katero so določili kot mejo. Ker so se argentinske čete držale reke kot meje, gradijo utrdbe ob sedanjem obrežju, kar seve nikakor ni povzeli Paragvajcem. Nastal je prepir, katerega bodo menda spravili s sveta z regulacijo svojeglavne reke.

Sanica morskoga raka žive 50 do 75 (tisoč) jajčec, ki rabijo za razvoj 10 mesecev. Celih 10 mesecev jih nosi s seboj sanica spodaj pod trebuhom. Dnevna svetloba se da ugotoviti še v morskii globini 400 metrov. Daljšaja palma ima toliko dateljev, da tehtajo skupaj 300 kg. Prvi strelivo so imeli v Nemčiji leta 1779 na Jakobovem stolpu v Hamurgu.

da bi ostale kuharje ohranil pri dobri volji in si ne bi nakopal njih zavisti, jim je Nosan prepustil ta denar, ki so ga morali gospodje plačevati za ponk svojih kuharjev.

Tako je živel Nosan skoraj dve leti v blagostanju in časti, je misel na starše ga žalostila. Tako je živel, ne da bi se mu kaj posebnega pripetilo, dokler se ni tole primerilo. Pritlikavec Nosan je bil posebno spreten in sreden pri nakupovanju. Kadar mu je torej čas dopuščal, je šel vselej sama na trg, da nakupi perutnino in sadije. Nekoga jutra je šel tudi na gosji trg in je stikal za težkimi, debelimi gosmi, kakor jih je gospod ljubil. Ze je bil šel pregledovaje nekotikokrat gori in dol. Njegova postava tufak ni vzbujala smeha in norčevanja, nasprotno, vse ga je gledale spoštljivo. Zakaj pesnari so ga kot znamenitega glavnega kuharja vojvodovega in vsaka žena z gosmi se je čutila srečno, že je proti njej nos pomolil.

Pa zagleda prav na koncu vrste neko ženo, ki je sedela v kottiču in tudi gosa prodajala, ki pa ni kot ostale svojega blaga hvatljala in kupec privabljala. K tej ženi stopi in meri in tehta njene gosi. Bile so mu po volji in kupil je tri z gajbico vred, si jih naložil na široka pleča in krenil proti domu. Pa se mu je zdelo čudno, da sta samo dve gosi gagaši in vpihi, kakor delajo navadno prave gosi, tretja pa je sedela popolnoma tihe sama zase in zdihovala in stokala kakor človek. »Ta je na pol bolna,« pravi sam pri sebi, »moram hiteti, da jo zakoljem in pripravim.« A gos mu popolnoma razločno in glasno odgovori:

»Zakolješ-li me, ugriznem te,

če pa vrat zaviješ mi, zgodnji grob pripravim ti.«

Ves prestrašen postavi pritlikavec Nosan gajbico na tla in gos ga gleda z lepimi, pametnimi očmi in zdihuje. »Tristo medvedov!« de Nosan. »Ti znaš govoriti, dekle gos? Tega si ne bi bil mislil. No, ni se ti treba bati! Sej vemo, kaj se pravi živeti, in ne bomo takemu redkemu ptiču nič žalega storili. Toda staviš bi, da nisi bila od nekaj v tem perju. Sej sem bil sam nekoč uboga verveca.«

»Prav imaš,« odvrne gos, »če praviš, da nisem bila rojena v tej zasmeljivi obleki. O, ob moji zibelki mi ni bilo prekovano, da bo Mimi, hč velikega Vremenarja, storila konec v vojvodovi kuhinji!«

»Pomiri se vendar, ljuba gospiča Mimi,« jo tolaži pritlikavec. »Kakor sem resnično poštenjak in podkuhar Njegove Jasnosti, nihče ti ne stori nič žalega. V svoji sobi ti pripravim ležičke, hrane boš imela dovolj in svoj prosti čas porabim, da te bom zabaval, ostali kuhinjski slušičadi pa bom dejal, da hočem izpitati gos z vsakovrstnimi posebnimi selišči za vojvodo, in kadar se ho ponudila prilika, te spustim.«

Gos se mu je s solzami v očeh zahvalila, pritlikavec pa je storil, kakor je obljubil, zakla je ostali dve gosi, za Mimi pa je napravil posebno gajbico pod pretezo, da jo hoče za vojvodo prav posebno pripraviti. Tudi ji ni dajal navadne gosje hrane, ampak preskrbel ji je pečiva in sladkih jedi. Kadar je bil prost, je šel k njej, da se je z njo razgovarjal in jo tolažil. Pripovedovala sta si svoje zgodbe in Nosan je na ta način izvedel, da je gos hči čarovnika Vremenarja, ki živi na otoku Bogiču.

dobrotniku, ki je kupil novi lestene, ter elektro-tehničnemu podjetju Oblak Gabrijel iz Logatec, ki je s tako finim okusom in v popolno zadovoljstvo vseh izvedlo instalacijo. — Pa še malo statistike iz naše fare. V letu 1936 je bilo v naši fari poročenih 15 parov, med njimi tudi nekaj tujih delavcev pri gradnji nove železnice Tržišče-Sevnica. Rojenih je bilo 78 otrok, 42 deklet in 36 dečkov; mrlivcev je pa bilo samo 24, in sicer 13 moških in 11 ženskih. Ser prebitek na rojstvih! Saj je bilo pa zadnje leto res izredno zdravo leto; doslej smo imeli vedno do 40 mrlivcev, par let celo nad 50. Zimo imamo pa tudi izredno lepo, nobenega snega le malo več mraza, žez dan pa skoraj vedno solnce. Da le ne bo velika noč bela, ko bo tako kmalu. — Pri novi železnici tudi delajo. Poslopja na postaji so vsa do mala izgotovljena in v njih že prebivajo razni uslužbenci, upamo pa tudi, da bomo v kratkem lahko vstopali in izstopali na novi postaji Tržišče, tozadevna dela so vsa v polnem teku.

Buševa vas. Ob vznožju naše znane Gsdove peči smo na novega leta spremili k večnemu počitku občę sposotovanu Pavlovičevu gospodinjcu Uršku Marsikateri popotnik: se bo spominjal tilhe, akromne gostoljubne in dobre žene še iz časov, ko je bila v tej hiši gostilna. Pogrešali pa jo bovi zlasti reveži, saj ni šel nikoli nobeden praznih rok iz te hiše. Kako priljubljena je bila ranjaka ne le v domači, temveč tudi v vseh sosodnjih vaseh, pričča obilna udeležba pri pogrebu. Naj ji svetli večna luč in Vsemogočni ji naj vsa dobra dela bogato plačala!

St. Jurij pod Kumom. Letos je naša župnija doživela veliko novega. Najprej smo dobili novega župnika, nato novega šolskega upravitelja in potem še novega župana. Pa tudi drugače je bilo letos pri nas veliko novega. Na novo je bila znortraj poslikana podružnica na Rodežu, tako da je sedaj kot kaka farna cerkev. Vsa je bila prenovljena in poslikana cerkev v Ritižah, dobila je novo streho in zvonik. Pa tudi podružnica na Selu je bila poslikana. V St. Juriju pri fari pa je bilo prenovljeno župnišče, da na vsakogar naredi najlepši vtis. Župnišče že 70 let ni bilo zunaj prebeljeno. Tudi gospodarska poslopja, skedenj in hlev, tako streha kot notranjčina, je vse popravljeno in prenovljeno. V cerkvi je tudi marsikaj novega: oltarni prti, plinska luč, ki daje zadostno razsvetljavo, lesen pod po vsej cerkvi, kar je v naši cerkvi, ki je precej mrzla, posebno primerno. Povzdignilo se je zelo družbeno življenje po delovanju fantovskega, dekletkega in igralnega odseka. Dobrodelni odsek je pa preskrbel za revne otroke obkole in obdaril vse revne otroke. Tudi versko življenje lepo napreduje. Kot je bilo oznanjeno, se je število obhajil v primeru z lanskim letom podvojilo. Marsikaj sem gotovo pozabil, bom pa drugič poročal. Naj bi ta vnaema ne ponohala, ampak tudi v tem novem letu ostala, potem bomo še marsikaj novega doživeli.

Velike Lašče. V Vel. Laščah smo ustanovili Slovenske katoliške akcije. To je izključno cerkvena ustanova, v kateri so verniki udeleženi pri hierarhičnem apostolatu cerkve z namenom, da se vse zasebno, družinsko in socialno življenje osvaja za Kristusa Kralja. SKA, njeno delovanje in njene organizacije so izven političnih strank. Stojte pod neposrednim vodstvom cerkvene hierarhije — škofa — župnika. Prav tako obstoji v naši župniji Apostolstvo mož — tudi cerkvena ustanova. To navaja može, da ostanejo zvesti Kristusu in cerkvi, delo posvečujejo z molitvijo in vsako prvo nedeljo v mesecu prejemajo sv. obhajilo. Vsaka strankarska politika je izključena. V dopisu iz Srobotnika v zadnji številki »Domoljubac« dopisnik na zvit, zločinsko zloben način spravlja SKA in Apostolstvo mož v zvezo s političnimi strankami. On imenuje župana Ivana Jelencu predsednika KA — pa ni niti član župniškega odbora — in podžupana Ivana Paternosta predsednika Apostolstva mož — pa ga vodi neposredno župnik sam. S tem namigava, da ste ti cerkveni organizaciji svoje člane spravljali na vplivna politična mesta, da torej uganjate politiko. Proti takemu podtikanju moram odločno ugovarjati in pribiti, da se pri nas obe navedeni ustanovi vodita strogo po cerkvenih določbah in se načelno ogibate vsake strankarske politične agitacije. Župnik vedno pazi, da se njune od cerkve določene smernice zvesto izvajajo. — Ramovš Jakob, župnik.

Raka pri Krikem. V petek, 8. januarja so položili k večnemu počitku 61 letno članico tuk. dekletke Mar družbe Jožeta Tomazin iz Cirja. Družbenko Mar kongregacije prav od nje ustanovite so spremljale tovarišice iz družbe, ji za-

pele v slovo: Otok Marijin, gomilo pa obsule z vencu. Večna luč! — Prosince je vedno »muhaste«. Že je izvalil iz zemlje prve zvončke in trobentice, pa dal zopet naglo tiniti, da smo v zimski dobi. — »Domoljubac« je še čas naročiti. Naj se novim pridružio tudi prav vsi stari naročniki in poravnajo naročnino. Saj je »Domoljubac« naš list!

Rotve-Zibris. Smrt nam je pobrala 82 letnega Janeza Jereb, p. d. Joška v Hudem grabnu. Rajni je v svojem življenju mnogo bral. Dokler ga ni bolezen priklenila na posteljo, kjer je trpel velike bolečine, je redno bral »Slovenca«. Do nedavnega je bil obč. svetovalec in šolski odbornik. Dolžnosti, ki mu jih je poverilo ljudstvo, je vestno izpolnjeval. Ker je mnogo bral, je tudi mnogo vedel in je njegova modra beseda vedno zalegla. Vsaako, ki javno deluje, mora brati naše časopise. To velja tudi za naš kraj, kjer še ni vse tako kot bi moralo biti. Res je kriza, toda časopisa ne smemo prvega žrtvovati na račun krize. Za tobak in alkohol izdajo Slovenci vsako leto okrog 1000 milijonov dinarjev; znamenje, da je kljub stiski le še marsikak dinarček odveč... — Dne 3. jan. smo ustanovili kraj. kmečko zvezo. Kot kaže, bo to najmočnejša organizacija v naši občini. Odbor je sestavljen tako, da so zastopani vsi deli naše občine. Kmetje, vsi vkupl v slogi je moč! Složne kmečke vrste bodo lahko priborile kmečkemu stanu lepšo bodočnost!

Nevesti

Matl te je pokropila z blagoslovljeno vodo, milo se je zasolila — svatje vriskajo, pojo.

Srečno hodi ml nevesta v novo dobo pred oltar! Gladka ti je danes cesta, toda svetl je poln prevar.

Niš ne veš še, kaj te čaka, človek stalno srečen ni; danes poje, jutri plaka, malo ti je jasnih dni.

Prstan se na roki sveli, danes ti je še lehak; morda ti postane z leti temen, tesen in težak.

Cvetlja naj Nebo natrosi ti med trnje tu pa tam! — Vsak svoj križ najlaže nosi, če si naloži ga sam. Limbarski.

Praloka ob Kolpi. Daleč od sveta leži naša fara, pa je vendar naša pokrajina lepa. Lepi razgledi se nam nudijo na Belo Kraljino, na Kolpo, ki se vije okrog naše fare in na sosodnjo Hrvatsko. Hrvatje se zlasti politično živahno gibljejo. Prav bi bilo, da bi tudi mi Slovenci v važnih vprašanjih znali tako skupaj držati, kot znajo Hrvatje. Mi pa le preradi iščemo, komu bi pod komando zlezli. Tudi pri nas jih je nekaj, ki mislijo da nas bodo rešili Hrvatje. Jaz pa mislim, da nam drugi ne bodo pomagali, če si sami ne bomo znali. — Umril je splošno znani in priljubljeni prosjak Miho Špišič, doma iz Jakovinov. Znan je bil pod imenom Kolumbus. Bil je namreč v Ameriki in je nekajd imel lepše čase. Zaslужeni dolarji pa so pošli in na stara leta je bil navezan na dobra srca. Radi so mu ljudje dajali jesti in dosti je prebotaloval hrane, kajti bil je orjak, da malo takih. Bog mu daj večni mir!

Smartno pri Litiji. Iz usmiljenja smo pustili prejšnji občinski odbor z županom Strmanom na čelu pri miru. Popolnoma nam je zadostovala strahovita polomija, ki so jo doživeli Jože Strman in njegovi dne 6. decembra, ko je kljub skrajno slabemu vremenu 601 volivec, to je 70% vseh občanov izreklo, da Jožeta Strmana noče več za župana. Pa se v »Jutru« z dne 17. decembra brihtni dopisnik napihuje in nas izziva, da mu postrežemo z nekaterimi poizkati. Res »pet let je vodila občino Smartno in ljudstvo premišljuje, kaj bi bilo, če bi jo vodil še pet let. Ob svoji »izvolitvi« je prevzel polno blagajno, zapustil pa je sedanjemu odboru »vzorno« urejeno pisarno in — največji ponos JNS arjev — 112 jurjev dolga samo na šolah. Čeprav je še tri mesece do proračuna, so vse blagajne prazne in nešteto postavk je že prekorračnih. Dan za dnem jokajo na občini reveži, ko

jim novi župan iz praznih blagajne ne more deliti podpor. Razpadlo sejmšče, razdrapane ceste, vse vpije o »vzornem« gospodarstvu. Pokazati nam ne more Jože Strman nobene dovršene ceste. Od temeljev, ki si jih v »Jutru« lasli, pa vsi vemo, da so delo pred petimi leti maslino odstavljenega Drčarjevega občinskega odbora. In vprav Drčarjev odbor sje zasadi prve lopate na cesti v Bukovje«. Za Vintarjevsko cesto je pa tudi že Drčarjev odbor naložil v hranilnico prvi fond. Koliko je »delal Jože Strman na zgradbi zasavske ceste,« se pa vidi najbolj iz tega, da do danes na ozemlju šmarske občine o tej cesti še ni sledu. »Akcijski« vodovod je počela prav tako že Drčarjev občinski odbor, ki se je s Higijenskim zavodom že o vsem dogovoril in samo radi nasilne odstavitve tega dela ni mogel dokončati. Če je za »rešitev električnega omrežja Jože Strman napravil še kaj več kot to, da je prestavil vžigalnik za cestno svetliko od Drčarja v stanovanje občinskega tajnika, volicem ni znano. Pač pa bi skupno s svojimi sosedi JNS župani prav lahko začel akcijo, da bi tudi naša dolina že bila priključena na banovinsko. Da je glode zasilnega kopaljšča taka glorijsa v Jutru naravnost smešna, zadostuje pojasnilo, da je zaenkrat za plitvem potoku napravljena lesena zatvornica, kot jih vidite pri vsakem kmečkem mlinu. Plačani načrti bi bili kot je razvidno iz Jutra, edini plačani račun bivšega odbora. Načrti so morda zares odlični! Vendar pa dopisnik molči o načrtu plačevanja, o načrtu, kako bi občinski reveži prišli zopet do drugih virov, če bi jim bila radi kopaljšča njihova zemlja odvzeta. Da so »načeli vprašanje razširjenja osnovne šole« tako kot načrti črv zdravo jabolko, so pa pokazali s svojim dolgom na šolah. Če bi ti ljudje še kaj »načelnjali to vprašanje«, bi bili šolski otroci kmalu vrženi pod miko nebo. — Naravnost mojstra v hinavskem zavijanju v zmoto se je pa dopisnik pokazal v zadevi »neumornega« občinskega tajnika in starosie Sokola Mirka Pestotnika. Mirko Pestotnik sam lahko pove, da je že 23. marca 1936. torej pred 9 meseci poslal bivšemu občinskemu odboru pisemno odpoved na službo, da je obdržal to službo po izrecni želji bivšega odbora še nadalje, vendar pa je zopet dne 29. marca 1936. pisemno podaril — kar je bivši odbor tudi sprejel — »da ostane Mirko Pestotnik občinski tajnik najdalje do nastopa novega občinskega odbora«. Morda bo bivšemu občinskemu tajniku znano, kdo je teden pred volitvami pozno v noč na občinskem stroju in na čigav papir natipikal 400 plakato, na katerih »JNSarji« v imenu celega bivšega občinskega odbora s podpisom župana hujskajo občane na abstinenco in zmerjajo vse ki bodo šli volit. Resnica je ta, da tudi Mirko Pestotnik novega občinskega odbora ni šel volit in da je 14. decembra novemu občinskemu odboru »zavil« »odstopam kot občinski tajnik«. Vprašali bi »Jutrovega« dopisnika, kje je bil pred par leti, da ni zahteval krščanske usmiljenja, ko so bili naši može in fantje in med njimi celo bolni so-odniki takratnega župana Jožeta Strmana, ne le neusmiljeno vrženi iz služb, ampak celo po nedolžnem preganjanju in zaprti po ječah? Nikomur ni znano, da bi se bil takratni župan Jože Strman s svojim »neumornim« občinskim tajnikom in občinskim odborom potegoval za te nedolžne žrtve. Kamnu bi se bili smilili ti može in njihove revne družine. Takrat bi bilo krščansko usmiljenje v resnici na mestu. Ljudstvo ima razum in spomin, zato je sodilo in — obsodilo.

DOBRO ČTIVO

k Ako kupujete ali prodajate, rabite zanesljivega računarja. To vam nudi knjižnica Računar v kronski in dinarski veljavi, ki stane vezana 15 Din in jo dobite v Jugoslov. knjigarni in Ljubljani. Marsikdo ni imel prilike v ljudski šoli, da se s računanjem dobroba seznanil. Zato vam bo knjižnica »Računar« pri vaših kupcih najzanesljivejši pomočnik. Izgovor, da se na take Računare ne spoznate, ne more držati, treba vam je le enkrat knjižnico natanko pregledati, kako so računni sestavljeni in če vam kljub temu še ni kaj jasnejša, pa povprašate kakega prijatelja ali znanca — lahko tudi v knjigarni, kjer vam natanko razložo, kako se Računar rabi. Ko se privadite računom, ga ne boste mogli pogrešati pri nobeni kupčiji. Na prvih straneh najdete tabele, kako preračunati krove v dinarje in narobe, dalje račune za celo od ene pare (vinarja) do 200 dinarjev pri enem metru, litru, kilogramu, kosu itd. do 1000. Na koncu so obrabne tabele od pol odstotka do 12 odstotkov in glavnico do 100.000 Din (kron) za en mesec, pol leta ali celo leto.

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Kako potrebna je bila našemu kmetu stanovska organizacija, ki je pod imenom Kmečke zveze stopila v življenje pred letom dni, priča veliko zanimanje kmetov in obisk na ustanovnih občnih zborih. Danes že lahko rečemo, da jo Kmečka zveza zajema vse podeželje, saj je le malo občin, kjer ne bi bilo še ustanovljene osnovne jedinice — krajevne Kmečke zveze. Oni, ki so do sedaj z ustanovitvijo zaostali, so nadoknadili in opravičili svojo zamudo s tem, da so priredili ustanovne občne zbornice v obliki kmečke manifestacije. Polni veselja in zaupanja so se oklenili Kmečke zveze in pokazali to z ogromno udeležbo na občnem zboru. Ljubexen de svojega stanu, o kateri se je govorilo, da je popolnoma popustila, je zopet stopila na plan v vsaj goščini in pripravljenosti do dela. Zginilo je malodušje in nevera v rešitev iz tekega položaja, zopet so se oklenili najboljšega sredstva za pomoč, te je lastne moči, lastnega dela in poštenosti. V Kmečki zvezi pa so našli polje, kjer bodo mogli dati izreza temu hotenju in nastopiti pot za izboljšanje svojih gospodarskih razmer.

Litijski okraj

Na dan sv. Treh Kraljev je bil ustanovni občni zbor krajevne Kmečke zveze za občino Litijsko. Vrtil se je na Ponovičah, kjer se je zbralo nad 300 kmetov iz bližnje in daljne okolice, želelo slikti program in namen Kmečke zveze. Vse to jim je v zbranih in domačih besedah razložil načelnik g. Brodar in poudarjal, da je Kmečka zveza tista organizacija, katere ustanovitev so zahtevale razmere našega kmeta, in torej najpotrebnejša. Njegovo predavanje je izpolnil tudi g. župan Lebinger, ki je zborovalcem naznačil, kakšne naloge bo morala rešiti Kmečka zveza v njihovem okraju in česa se bo lotiti v prvi vrsti. Poudarjal je, da bodo morali pristopiti h Kmečki zvezi vsi kmetje v okraju, ker bo te na ta način zastavljeno delo imelo uspeh. Močna organizacija kmečkega stanu bo v stanu izveževati si pravice na vseh področjih gospodarskega življenja. Po končanem občnem zboru je g. upravitelj Hlivaša razkazal zborovalcem posestvo in gospodarska poslopja, zagotavljajoč jim pomoč v vsakem oziru. Predvsem pa je kmetje zanimala zrak vzorno urejena žrečarna. Poleg ulička, ki jim ga je nudil občni zbor, so torej imeli tudi hasek od strokovnega ogleda.

Kranjski okraj

Okrajna Kmečka zveza za kranjski okraj priredila je torkelj, dne 12. januarja enodneven tečaj za voditelje krajevnih Kmečkih zvez. Ta tečaj ima namen, da dobijo vsi podeželski voditelji točen vpogled v delo Kmečke zveze in podlago za nadaljnje delo v svojem kraju. Tečaj je obvezen za vsi glavne funkcionarje krajevnega odbora, morejo se ga pa udeležiti tudi drugi člani. Na tečaju se bo obravnavalo: Kmečki stanovski pokret, kmetijsko združništvo, mladinska Kmečka zveza, zavarovalstvo, kmet — inteligenca in banovinska ter državna oblastva, ustroj in smernice našega dela. Vsem okrajnim Kmečkim zvezam priporočamo, da priredijo take tečaje, predvsem pa, da skupne ustanovijo okrajno organizacijo. Delo more lepo napredovati samo, če je povezano med edicami.

Brezliški okraj

Na stotine zavednih kmetov se je zbralo v nedeljo, dne 10. januarja, tako v Rajhenburgu, kakor v Dobovi na ustanovnih občnih zborih krajevnih organizacij Kmečke zveze. Burno potekal je na obeh zborih, v Rajhenburgu po našem sv. opravilu, v Dobovi po večernicah, nastopil predsednik Kmečke zveze gospod Brodar Janez. S pogledom na druge stanovske organizacije, je razvijal svoje bogate in modre misli o potrebni kmečke stanovske organizacije. Po mnogih drugih državah so se kmetje že davno organizirali. Zato jih gospodarska kriza ni tako trdo zadela. V naši državi, kjer je do 80% kmečkega ljudstva, smo pa v tem oziru dremali in spali. Na račun te brezbrčnosti, zboljujejo drugi stanovski boji in bolj svoj položaj. Mesta se širijo, dobivajo s svojimi novimi palačami, sebotičniki, asfaltnimi cestami itd. ameriški blesk, kmečki domovi po deželi pa propadajo in izginjajo. Po vseh se veselijo in zapravijo, kmet pa trpi posledice, kljub temu, da gura in se trudi nič

in dan. Do zadnjega časa ni nikdo več pomislil, da bo propadlo vse, ako propade kmet. Sele sedanja vlada je resno uprla svoj pogled v naše državno gospodarstvo in se z vso vnaemo trudi, da uredi zopet gospodarske razmere in jih spravi v pravi tir. Zato tudi uživa pri ljudstvu priznanje in zaupanje. Ker hoče ta vlada predvsem rešiti kmečko vprašanje potrebuje tozadevnih strokovnih nasvetov. Te pa lahko dobi samo od kmečkonstanovsko-strokovne organizacije. Taka organizacija pa je ravno Kmečka zveza. Zato ne sme biti nobenega kmečkega strokovnjaka, ki ne bi bil organiziran v Kmečki zvezi. Kmečka zbornica, ki je po zaslugi sedanje vlade na vidiku, bo omogočala, po katerem bo naš organiziran kmet uplívno sodeloval pri zboljšanju lastnih razmer. Med drugim bo naloga te zbornice tudi ta, da s svojim uplívom pomaga urediti gotove carine, ki sedaj tako kvarno uplívajo na kmečko gospodarstvo. Nedvomno je za kmečko gospodarstvo velika kvar, da mora kmet danes vsled carinske politike kupovati svoje potrebščine za 200% predrago, medtem ko prodaja svoje pridelke vsaj 50% pod polovično ceno. Da mora kmet pri takih razmerah propasti, pač ni treba tega posebej poudarjati.

Te in še nebroj drugih misli je podžgalo naše kmete, in gospod Brodar je bil deležen prisrčnih ovacij. Po obeh župnijah gre sedaj le en glas: »Kmečko zvezi! Gospod banki svetnik Tratnik Jožef, je na obeh zborih po svoje navduševal navzoče za vstop v organizacijo, nakar se jih je kar na stotine vpisalo v Zvezo. Povsod eta se izvolila tudi odbora krajevne organizacije, katere tvorijo moške, ki jamčijo s svojo zavednostjo za živahno in plodono delovanje organizacije.

Tako so ustanovljene sedaj v brežliškem okraju krajevne KZ že na Vidmu, v Sromljah, v Arčkah, v Rajhenburgu in v Dobovi. Upati in želiti je, da se v kratkem ustanovijo še po drugih občinah oz. župnijah. Nikjer ne sme biti brez te organizacije. Zora puca, bit ce dana. Kmet na plan — dok je dan!

Enofne poslovne knjige

Ker so bile od raznih krajev izrečene prošnje, da bi Kmečka zveza za vse svoje nižje jedinice izdala enofne poslovne knjige, je glavni odbor sklenil to izpeljati. Pri tej odločitvi je vodilo načelo ekonomičnosti in praktičnosti, ker bi lahko na ta način podučila vse funkcionarje o vodenju teh knjig. Iščati nameravamo: delovodno knjigo, blagajniško knjigo, seznam članov in zapisnik sej ter občnih zborov. Knjige so že v tisku, zato svetujemo vsem, da si ne nabavljajo drugih knjig. Mnogo dražje so in ne vedno prikladne za vsako organizacijo. Vse štiri knjige bodo stale nekaj čez 30 Din in jih bo mogoče uporabljati par let. Ko bodo izgotovljene, bomo obvestili vse z okrožnico.

Redni občni zbori

V mesecu februarju se bo vršil redni letni občni zbor delegatov v Ljubljani. Zaradi praktičnosti in enotnosti priporočamo vsem krajevnim Kmečkim zvezam, da počakajo s svojimi občnimi zbori do tega časa. Glavni odbor bo razposlal pravočasno okrožnico, kóaj in kako se naj vršijo. Ker morajo po pravilih poslati odbori krajevnih Kmečkih zvez poročila, katere delegate predlagajo za občni zbor, bi bilo neumestno med tem sklicevati svoje občne zbornice. Priporočamo pa vsem že sedaj, da se pripravijo na občni zbor delegatov, zlasti, da nam pošljejo seznam delegatov. Svoječasno smo že poslali vprašalno polo, katere pa še nismo dobili vrnjene od vseh.

Veverične kože

In vse ostale od divjačine kupaže najraje do 24. t. na vsako količino, plača višje kakor vsak drugi

Zdravič, Ljubljana

prej Florjanska ulica, sredi Stari trg, nasproti kavarni Zalaznik

Utrinki. Vsakdo je opravičen od vijudnosti, tudi tvoja žena. — Drugi nas sodijo po tem, kar znaajo, in ne po tem, kar si sami domišljamo da smo.

V gimnaziji. »Katera vrsta vodne sile je najučinkovitejša?« — »Ženske sile, gospod profesor.

Iz naših društev

Ježica. Kat. prosvetno društvo priredi v nedeljo, 17. jan. ob 3 pop. v cerkvenem domu zabavno enodejansko »Čašica kave« in dvodejansko komedijo »Jurčki«. Vsi prijatelji poštenega smeha najvljudneje vabljajo!

Mekinja. Prosvetno društvo uprizaro v nedeljo, 17. januarja ob pol 4 popoldne božično legendo v 9 slikah »Trije kralji«. Upati je, da bo igra, ki so jo s tolikim uspehom že prosvajali na mnogih odrih, tudi pri nas privabila polno dvorano gledalcev. Vstopnina kakor sadnjač. — Zelo je ugajalo skiptično predavanje g. prof. Mlakarja o njegovih turah po tirolskih gorah. Podobno predavanje se nam obljublja za 31. januar 1937.

Smurje pod Ljubljano. Kat. prosvetno društvo priredi v nedeljo, 17. januarja ob 3 popoldne in ob 7 zvečer smešno komedijo v treh dejanjih »Scapinovo zvijače«. Pred igro bo tudi petje moškega zbora. Prijatelji smeha, pridite in napolnite dvorano do zadnjega kotička!

Zadobrova-Saeberje. Naša gasilska četa je, odkar so ustanovili kat. prosv. odsek, prav pridno na delu. V letošnji sezoni so nam priredili že pet predstav, ki so bile dobro obiskane. V preteklem tednu smo imeli letni občni zbor. Izvoljen je bil nov odbor z nekaterimi mladimi mošmi. Tamburaški zbor, ki smo ga ustanovili lani meseca maja, že nastopa pri predstavah s prav lepimi komadi. V nedeljo 17. jan. priredi kat. prosv. odsek dramo »Napoleonov oficir«, za katero že vnaprej pričujemo obilen obisk.

Trebnje. Kraj. organizacija JRZ bo imela v nedeljo, 17. januarja ob pol 8 zjutraj v društvenem domu občni zbor. Po poročilih odborov bodo volitve širšega in ožjega odbora naše organizacije in razgovor o važnih zadevah naše politike. Sprejemali bomo tudi nove člane. Vse pristaje JRZ vabimo, da se tega občnega zbora udeležijo.

Črnača. Kat. Prosvetno društvo bo uprizaro v nedeljo, dne 17. januarja ob 3 popoldne veseligo »Utopljenec«. Vabimo!

n »Kralj z neba« je prelepa božična igra, ki jo je sestavil član ljubljanske drame g. E. Gregorin. Za božične praznike so jo v Ljubljani večkrat z velikim uspehom igrali. Tudi mnogi ljudi z dežele jo je prišlo gledat. Priporočamo jo prav vsem. Naslednje predstave »Kralj z neba« in dramskem Narodnem gledališču v Ljubljani bodo: v nedeljo 17. jan., v petek 22. jan., in na Svetinico 2. febr., vselej začetek ob treh popoldne in konec proti šest zvečer. Cene so znižane. Obisk te krasno božične igre lepo priporočamo.

n Novo mesto. Obrtniki, članjevi v okraj. obrt. zvezi za novomeški okraj imajo redni občni zbor v nedeljo, dne 17. januarja ob pol 10 popoldne v dvorani Rokodolskega doma. Vsi obrtniki-člani so vabljani, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

GASILEC

ni samo mož, ki požar gasi,

„GASILEC“

je tudi strokovni list slovenskih gasilcev. Za 20.— Din dobite v letu 1937 vsak mesec okoli 15. »GASILCA« na 24 straneh. Letos bo »GASILEC« prejel strokovne članke, ki bodo zanimivi za vsakega: Stavbarstvo, oskrba vode za požarne nezgode na vasi, itd.

Naročite »GASILCA« pri upravi v Mariboru, Koroška cesta 5. Še danes pošite dopisnico!

Brinje, ilge in silve

dobite v najboljši kakovosti v javnih skladnih v Ljubljani, Tyrseva (Dunajska) cesta št. 22, pri tvrdki Fran Pogačnik d. s. o. s.

Kmetije, vaša stanovska organizacija je Kmečka zveza!

ZOBOTREBCE

vsak vrt kmetje po najvišji ceni

M. PAKIČ, Ljubljana

sv. Petra nasip št. 27 za vodo

Vam pomaga, da zadobite zopet zdravje s pomočjo zdravih lastnosti bilja.

Ne bodite sam sebi sovražnik!
Boleznj pri meni in bolečine ob mesečnem perilu (menstruaciji) ublaži HERSAN-čaj.

Ali Vas ovira debelost?
Bi bili radi vitki? Teda uporabljajte HERSAN-ČAJ

Zaka! trpite bolečine revmatizma in protina, ako to ni potrebno, HERSAN-ČAJ je sredstvo, ki Vam more olajšati muke.

HERSAN-ČAJ pomaga pri arteriosklerozni in hemoroidih (ziati žilji).

Ali res še ne veste, da je HERSAN-ČAJ dobro sredstvo pri obolenju želodca, jeter in ledvic.

HERSAN-ČAJ se dobiva v izvornih zavojih v vsah lekarnah.

Zahtevajte brezplačno brošuro in vzorec od: »RADIOŠAN«, Zagreb Dukljanijska ulica šte. 1
Keg. št. 12834/32

Bolečine v nogah

Prenehajo v 3 minutah

Ne obupajte, zaka dnevi neznoznih bolečin so minuli. Danes se lahko hitro rešite najhujših vnetij, oteklin in bolečin v preobčutljivih nogah, ne glede na to, iz katerega vzroka so nastale. Nabavite si zavojček Saltrat Rodella in vsute ga polno pest v toplo vodo. Tako, ko boste pomočili noge v to zdravilno kisikovo kopel, bodo vnetja izgnila, razvneto tkivo pa se bo oblačilo in osušilo. Pravilna cirkulacija krvi bo uredena in Vaše noge bodo oživele v novem življenju. Ta enostavni recept prinaša dnevno tiščenje ljudem, ki so že mislili, da n' rešitve za njihove muke, v kratkem roku od 3 minut popolno olajšanje. Kurja očesa in trda koža se omeščajo ter se lahko popolnoma odstranijo. Saltrat Rodell nikdar ne odreče. Nabavite si Saltrat Rodell pri svojem lekarnarju še danes in poslušite se ga takoj zvečer.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo postov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Gepelj in mlatilnica

v dobrem stanju, prodam zaradi nabave elektrin-motorja. Ogleda se: Šujica 5 p. Dobrova pri Ljubljani

Starinske knjige

vsakovrstne kupim. — Ponudbe upravi Domoljuba pod »Privatnik« šte. 499.

Hiša s posestvom njivami in travniki. vse v bližini hiše v ljubljanski okolici iz proste roke naprodaj. Naslov v upravi št. 463.

Naprodaj breja svinja, krava in ajdove pleva. Rakovec, Notr Gorice, Brezovica.

Pozor čevljarji!

Čevljarске šival. stroje raznih znamk in vrst, rabljene in nove dobite najceneje na hranilne knjižice vseh zavodov. Zahtevajte cenik na upravo Domoljuba pod »Zalogat« št. 380

Sprejem hlapca

poštenega, vojaščne prostega h konjem, ki mu je znana Ljubljana in okolica. Poizve se v upravištvu »Domoljuba« pod št. 675.

Razpis službe

organizata in cerkvenika v Tomišlju. Prosto stanovanje, posestvo 6 ha in bera.

Šivalni stroji in dvo-kolesa (biciklji) vseh vrst in znamk, po najnižjih cenah, na hranilne knjižice vseh zavodov, prodajamo dokler zaloga traja. Zahtevajte cenike na upravo Domoljuba pod »Zalogat« št. 391.

Za mal dnarja dost muzke. Plošče, gramofone, radioaparate itd. prodajamo po ugodnih cenah tudi na obroke. Elektroton, Passaža neboličnika.

Dekle 15 — 18 let, za kmetiska dela sprejem — Ponudbe upravi Domoljuba pod »Mali kmetijac« št. 626.

Pridnega hlapca.

zanesljivega, vajenega konj in kmečkoga dela sprejme Kregar, Stepana vas 18, Ljubljana

Cepilene trte

100 komadov Din 75.- oddaja dokler traja zaloga Erman Ivan, Gaj, Št. Janž na Dolenjskem.

Trte - cepiljenke

po zmernih cenah, razne domače sorte na brezhibnih podlagah. Zahtevajte cenike »Trtice Kmetijske družbe« v Slov. Konjicah.

Gepelj dobro obranjen poceni prodam p. šifro »Blizu Kranjca«, šte. 623.

Deklo za vsa kmečka dela sprejem. Bitena, Sostru šte. 5, Sp. Hrušica.

Pozor! Na vsa zimska oblačila dajemo 15—20% popusta. Pri Preskarju, Sv. Petra cesta 14.

Lepo izbiro sveže za **svečnico** ima Oroslav Dolenc Ljubljana, Wolfova ul. 10.

naprodaj je pol ure od Radovljice lepo, muniše posestvo; ca 13 mernikov lepih, rodovitnih njiv in za 4 voze seče ter 5 jobov gozda; lepa hiša, gospodarsko poslopje in vrt. Velja vse le 85.000 Din. Poizve se pri Franc Papler, Dolslovce, Zirovnica - Gor.

Kovaškega vajenca takoj sprejme Jože Per, kovač, Mengoš.

Delavske čevlje

od Din 100.— naprej: gojzerje, škornje itd. najboljše dobite pri Jernej Jeraj, Zapogre št. 10, Sm.ednik.

Starčajo žensko

v pomoč gospodinj, spremem. Andlovic, Školjica.

Mlinar, tizeon in zaslužbo. Vzemem tudi mlin v najem. Naslov v upravi lista št. 614.

Več mlz. pomočnikov

veščih šperanega poštstva in dobrega politiranja in sužnjino, važno poljskih del sprejme Jernej Sitar, Smihel p. Novem mestu

Cepilene trte

od sorti trsnega izbora, na podlagi Rupestris gehte št. 9 so prikladne za vsako zemljo; jih naročite pri trsnici Prijatelj Ferdinand — Vinivrb, Vel. Ciračk št. 13, Št. Rupert, Dolenjsko. — Cena 75 p.

Fanta 15-17 l. staroga Kolar, Zagreb šte. 9, D. M. v Polju

Al. Planinšek

lastnik trg. agencije za bančne in kreditne posle v Ljubljani, Beethovnova ulica 14/I, telefon 35-10, vam izposljuje vnovčenje terjatev in pri denarnih zavodih najkulantneje takoj v gotovini.

Prepir. Ti si lažnivec! — Če mi rečeš te še enkrat, te zabodem. — Mislil si, da sem ti že rekel drugič. — Ti si pa misli, da sem te že zabodel.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

I. Z. Z. O. Z. v Ljubljani

Novo vedno razpoložljive vloge obrestuje počenši s 1. januarjem 1937 po

4%

Vloge proti trimesečni odpovedi po 4 1/2%,
vloge proti šestmesečni odpovedi po 5 1/2%.

»Domoljub« stane 88 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Doptise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se računavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96. — Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslov. tiskarno: K. Čeč.

Podaljšaj si življenje!

življenje moremo podaljšati, boleznj preprediti, bolečine ozdraviti, slabosti očistiti, nestalne moremo ovrstiti, in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake boleznj?

Oslabljenje živcev, potrlost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, rasočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, okviti Tvoj značaj, napolniti Te s novim upanjem; ta poti je pa opisana v raspravi, ki jo še more vsakdo, ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali proročni knjižici je razloženo, kako moreš v kratkem času in brez ovire med delom ojačati živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trdnost, rastresnost, oslabiljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznjih pojavov. Zahtevajte to raspravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Postno zbirališče:

ERNST PASTERNAK, Berlin 80,
Michaelkirchplatz 13. Abl. 124.

Pošijite naročnino!